

از شعرای متقدم و متأخر از جمله نه تن زبان شاعرند (نسخه مجلس ح ۲ ش ۹۰ دارای ۳۰۷ برگ)

۵۵ - تحفة الاحباب فی تذکرة الاصحاب یا تذکره قاری رحمت اله واصح بن عاشور محمد بحاری که معاصر امیر مظفرالدین (۱۲۷۷ - ۱۳۰۳ هـ) بود در ذکر شعرای آسیای مرکزی در قرن ۱۹ م / ۱۳ هـ چاپ تا شکند سال ۱۳۳۲ هـ باضافات باهتام میرسلیم بیگ. نسخه خطی بخارا سمونوف ۳۸.

۵۶ - افضل التذکر فی ذکر الشعرا والاشعار تألیف محدومی پیرمستی متخلص به افضل سال ۱۳۲۲ هـ در شعرای آسیای مرکزی که در قرن ۱۹ میلادی ۱۳/ هجری میزیستند نسخه خطی بخارا سمونوف ۴ چاپ تا شکند ۱۳۲۶ هـ

۵۷ - تذکرة الشعرا تألیف صدیق خاں بن امیرمطر - سعه . بخارا سمونوف ۴۹

۵۸ - تذکره استرآناد تألیف محمد صالح استرآبادی در ۱۲۹۴ هـ بامر شاهراده علیقلی میرزا اعدادالسلطه وزیر علوم و صنایع (نسخه کتابخانه ملی تهران ش ۴۳۳۰)

۵۹ - تذکرة الشعراى معاصرین تألیف سید صیاء الدین محمدین سید محمد صادق مرعشی اصفهانی متخلص به سید (با دلیل تذکرة الشعراء عبدالفتاح نوی فرزند مؤلف) - چاپ هند ۱۲۹۹ هـ

۶۰ - تذکره ناصری تألیف مؤرخ الدوله عباسقلی سپهرکاشانی در ایصاف ناصرالدین شاه (۱۲۶۶ - ۱۳۱۴ هـ)

۶۱ - تذکره شبستان تألیف سید میرزا محمدعلی بن میرزا عبدالوهاب متخلص به شهاب در ذکر سلسله مدرسیه یرد (از مآخذ آیتی در آتشکده یردان چاپ ۱۳۵۷ هـ والذریعه ح ۴)

۶۲ - تذکره مجدیه تألیف میرزا ابراهیم مشی معاصر ناصرالدین شاه بهرمایش میرزا تقی خان محمدالمک در ذکر ۱۱ نفر شاعر از جمله ناصرالدین شاه

باتمثال ده بحر از آبان - چاپ صفر ۱۳۰۳ هـ (در ۸۷ صفحه) (استوری - چاپ تهران ۱۳۰۲ هـ در ۵۲ صفحه) .

۶۳- تذکره همبیز اسم مؤلف ندارد - تألیف بسال ۱۳۰۶ در ذکر برخی از شعرای قرن ۱۳ هـ - نسخه‌ای ناتمام بخط مؤلف در کتابخانه مجلس ج ۲ ش ۹۰۴ مورخ ۱۳۰۶ هـ دارای ۱۱۴ برگ موجود است .

۶۴- تذکره معودی اسم مؤلف و سال تألیف ندارد. قسمت اول آن مشتملست بر بعضی رسایل پیر و قسمت دوم جزو اول آن در ذکر شرح حال بسیار مختصر و اشعار منتخب از ۲۴ شاعر متقدم و جزو دوم مجموعه اشعار است از ۲۹ شاعر متقدم و متأخر (ملک تهران ۳۸۴۴) .

۶۵- خیرات حسان تألیف اعتماد السلطنه محمد حسن خان ملقب به صنیع الدوله (م ۱۳۱۳ هـ) در ذکر آداب و رسوم و لطایف و طرایف و حکایات و اشعار و فیات مشاهیر بانوان چاپ تهران ۱۳۰۷ هـ

۶۰- سکینه الفضلا تألیف عبدالحکیم رستاقی در ذکر شعرای کابل چاپ دهلی ۱۳۱۰ ش

۶۷- تذکره الشعراء پته خزانة تألیف محمد هوتک چاپ کابل با اهتمام و تصحیح آقای عبدالحی حبیبی (در ۲۹۰ ص)

۶۸- حدیقه الشعراء تألیف دیوان بیگی نسخه‌ای از آن بخط مؤلف که سابقاً متعلق به مرحوم عباس اقبال بود اکنون در کلکسیون استاد حکمت در دانشکده ادبیات موجود است

۶۹- سخن و سحروران تألیف استاد ندیع الرمان فروزانفر در دو جلد جلد اول مشتملست بر ذکر ۴۴ شاعر خراسان و ماوراءالنهر از ابتدای قرن ۳ تا اواخر قرن ۶ هـ و جلد دوم مشتملست بر ذکر ۱۱ نفر از شعرای عراق و آذربایجان از اواسط قرن ۵ تا آخر قرن ۸ هـ - چاپ جلد اول ۱۳۰۸ هـ جلد دوم (قسمت اول) آبان

۱۳۱۲ش^۱.

۷۰- بهجة الشعر ا تألیف حاج کاظم تاجر تریری (م ۱۳۱۵هـ) در ذکر شعرای معاصر مؤلف (رجوع شود به الذریعه).

۷۱- تذکره غریبی (رجوع شود به دانشمندان آذربایجان)

۷۲- شکرستان فارس تألیف سیدمحمد حسین شعاع شیرازی بفرمان شاهزاده علینقی میرزا رکن الدوله در شیراز در ذکر شعرای معاصر فارس (رجوع شود به مقدمه «تذکره شعاعیه»)

۷۳- تذکره شعاعیه تألیف محمد حسین شعاع الملک شیرازی متخلص به شعاع در ۲۱-۱۳۲۰هـ مام میرزا محمدعلی خان نصرالدوله در ذکر ۱۰۷ تن از شعرای معاصر مؤلف بترتیب العبا (ملک تهران ۳۸۳۹ مورخ ۱۳۲۲هـ)

۷۴- ترجمه فارسی مجمع الخواص تألیف صادقی بیگ کتابدار شاه عباس اول در ذکر ۳۳۳ شاعر از ابتدای عهد شاه اسماعیل تا زمان شاه عباس اول (یا بقول آهص ۱۲ شاه عباس ثانی) این کتاب اصلاً بر بان ترکی است اما مؤلف اشعارا کثر شعرا را بفارسی آورده است و اخیراً دکتر خیام پور آنرا بفارسی ترجمه کرده است. چاپ تبریز ۱۳۲۷ش.

۷۵- نامه فرهنگیان تألیف میرزا محمدعلی بن عبدالخالق مصاحبی متخلص به عبرت (م ۱۳۲۱ش) در ذکر ۳۴ اراز شعرای قرن ۱۴هـ بترتیب العا و بالعکس ۲۲ نفر از آنان (مجلس ش ۱۱۹۷)

۷۶- مدینه الادب تألیف محمدعلی عبرت مؤلف نامه فرهنگیان فوق

۱- چنانکه دیباچه مؤلف فاضل کتاب میرساند قرار بود این کتاب در چهار جلد تألیف شود جلد اول مشتمل بر ذکر شعرای حراسان و ماوراءالنهر و جلد دوم در ذکر شعرای عراق و آذربایجان و جلد سوم در ذکر شعرای شیراز و هندوستان و جلد چهارم در ذکر نویسندگان. اما تنها جلد اول و قسمت اول جلد دوم (تا حاقانی شروانی) بطبع رسیده است و بقیه این کتاب تاکنون چاپ نشده است.

در ذکر شعرای معاصر مؤلف با حواشی درد کر بعضی بلاد و شعرای ماضی - (سخنه ناتمام آن در کتابخانه مجلس تهران موجود است)

۷۷- **روزنامه ملتی** که مدیریت شاهزاده علیقلی میرزا اعتضاد السلطنه وزیر علوم و صنایع و معادن در زمان ناصرالدین شاه بحظ بستعلیق و چاپ سنگی انتشار مییافت و در هر شماره آن ترجمه احوال و نمونه آثار یکی از شعرای متقدم و متوسط یا معاصر ذکر میشد (دوره کاملی از آن در هیچیک از کتابخانه‌ها نیست اما مجموعه‌ای از آن در کتب اهدائی سید محمد صادق طباطبائی در کتابخانه مجلس موجود است که ذکر ۲۴ نفر از شعرای متقدم و متأخر را دارد).

۷۸- **تذکره شعرای قائمات و قهرستان** تألیف ضیاءالدین محمد حسین المشتبر به ضیاءالدین الیرحندی متخلص به ضیا بسر ملا باقر شیرآخوندی (سرکری ۳۰۱۲ مورخ ۱۳۳۱ هـ) در آغاز این سحه در اوراق جداگانه ای آقای حسینقلی باستانی را ذکر بعضی شعرا را که در این تذکره نیامده افروده است. همچنین رجوع شود به ندیر احمدش ۸۰ (دخیره ایوانو) و استوری ج ۱ ص ۹۲۳

۷۹- **نمونه ادبیات تاجیک** تألیف صدرالدین عبی

۸۰- **تذکره شعرای معاصرین** تألیف ملاشاه محمد دارا بگردی متخلص به شاه (صح گلشش ص ۲۲۰ در دیل نام شاه)

۸۱- **تذکره الشعرا معاصر هرات** تألیف محمد غوام چاپ کلوب ادبی هرات ۱۳۳۰ ش

۸۲- **سخموران نامی معاصر** تألیف سید محمد باقر برقی درد کر شعرای معاصر دردو جلد چاپ تهران جلد اول در ذکر ۸۶ شاعر ۱۳۲۹ ش و جلد دوه درد کر ۷۹ شاعر چاپ ۱۱۳۰ ص

۸۳- **ناعه سخموران** تألیف اسدالله ایرد گنسپ چاپ شده است (از مآخذ شعرای معاصر اصفهان)

- ۸۴- گویندگان معاصر تألیف حسین عماد زاده (ار مآخذ شعرای اصفهان)
- ۸۵- آئینه دانشوران تألیف سید علیرضا ریحانی معروف به ریحان الله در ذکر گروهی از دانشمندان و دانشجویان حوزه علمیه قم با اشعار آنان چاپ تهران ۱۳۵۳ هـ.
- ۸۶- تذکره علوی تألیف رضا بن عبدالخالق ثابتی در ذکر ۱۱۰ نفر شاعر که بمدح حضرت علی اشعاری سروده اند- چاپ مطبوعاتی افلاطون تهران ۱۳۳۴ ش (در ۱۹۹ ص).
- ۸۷- تذکره متأخرین شعرای فارس تألیف فصیح الملك شوریده در حدود ۱۳۳۱ هـ (نسخه ناقص الاول و آخر که طاهر آ نصف کتاب است و مؤلف بوسیله آقای اسماوت به پروفیسور براون در ۱۹۱۳ م/ ۱۳۳۲ هـ تقدیم کرده است و در فهرست کتابخانه شخصی پروفیسور براون ص ۱۳۷ ذکر شده است)
- ۸۸- آثار الحسان تألیف حاج میرزا حسن بن حاج میرزا علی حابری اصفهانی در بدایع اشعار نسوان ایران و غرب و هند و ترک و ذکر پاره‌ای از احوالات ایشان (نام این کتاب در فهرست تألیفات حابری اصفهانی در آخر کتاب «آفتاب در حشده» چاپ ۱۳۴۳ هـ ذکر شده است. الدرر معجم ص ۵)
- ۸۹- تذکره شعرای چهارمحال تألیف سرهنگ اوژن - چاپ سده است (ار مآخذ تذکره شعرای معاصر اصفهان)
- ۹۰- تذکره شعرای معاصر اصفهان تألیف سید مصلح‌الدین مهدوی درد کر ۴۸۴ شاعر معاصر اصفهان و توابع آن بترتیب العنا- چاپ کتابروشی تایید اصفهان در شهریور ۱۳۳۴ ش.
- تذکره شعرای معاصر تألیف سید عبدالحمید حلجالی در دو جلد چاپ تهران جلد اول ۱۳۳۳ ش و جلد دوم ۱۳۳۷ ش.

- ۹۲- از دابعه تاپروین تألیف کشاورز صدر درذکر زنان شاعر ایران- چاپ تهران
- ۹۳- شعرای بزرگ ایران تألیف هوشنگ مستوفی درذکر یازده شاعر بزرگ ایران از قرن سوم تا نیمه قرن پنجم هجری - چاپ تهران ۱۳۳۴ش.
- ۹۴- زنان سخنور تألیف علی اکبر سلیمی در دو جلد چاپ تهران ۱۳۳۵ش.
- ۹۵- بهشت سخن تألیف دکتر مهدی حمیدی شیرازی درذکر شعرای متقدم چاپ جلد اول درذکر شعرای پنج قرن اول ۱۳۳۴ش و جلد دوم درذکر شعرای قرن ششم ۱۳۳۸ش.
- ۹۶- پاسداران سخن تألیف آقای مطهر صفا درذکر شعرای متقدم (ومتأخر) فارسی چاپ تهران جلد اول درذکر شعرای متقدم بسال ۱۳۳۵ش.
- ۹۷- صدف یاساعتی ناشاعر تألیف دکتر داریوش صبور بسال ۱۳۳۵ش درذکر ۲۴ شاعر معاصر مؤلف در پایان کتاب ذکر احوال و آثار خود را آورده است. چاپ تهران ۱۳۳۵ش
- ۹۸- تذکره شعرای خوانسار تألیف یوسف بخشی حواساری درذکر ۱۰۰ نفر از شعرای خوانسار مترتیب العنا چاپ تهران ۱۳۳۶هـ (در ۲۴۲ص).
- ۹۹- برگزیده تألیف عصمت شریف افشار صدویه تاریخ مختصر شاعران- چاپ تهران زوار ۱۳۳۶ش
- ۱۰۰- از رودکی تا بهار تألیف حسین کوهی کرمانی چاپ تهران (در ۲۹۴ص)
- ۱۰۱- گلرهای جاویدان در بوستان ادب ایران تألیف مهدی توحیدی پور درذکر شعرای متقدم. چاپ تهران ۱۳۳۶ش (در ۶۱۵ص)
- ۱۰۲- شاهکارهای شعر معاصر تألیف فریدون کار با مقدمه دکتر یار شاطر- چاپ تهران ۱۳۳۸ش (در ۶۸۳ص)
- ۱۰۳- تذکره شعرای سمنان تألیف نصرت الله نوحیان نوح با مقدمه استاد

سعید نعیمی و آقای حبیب یعمائی در ذکر ۸۳ شاعر سمنان- چاپ تهران ۱۳۳۷ ش
(در ۱۷۷ص).

۱۰۴- تاریخچه شعرای کرمانشاه تألیف باقر شاکری در ذکر ۱۱۴ شاعر
کرمانشاه- چاپ کرمانشاه ۱۳۳۷ش

۱۰۵- دانشمندان و سخن سرايان فارس تألیف محمدحسین رکنزاده
آدمی چاپ تهران جلد اول ۱۳۳۸ش از آتشی تایبامی (در ۵۹۲ص)

۱۰۶- اشعار جاویدان پارسی تألیف امیر مسعود سپهرم - چاپ بهران روار
۱۳۳۹ش (در ۱۸ص)

۱۰۷- تذکره طلعت تألیف طلعت اعتماد مقصدی عنقا چاپ بهران ۱۳۳۹س
(در ۲۶۳ص)

۱۰۸- گنج سخن تألیف دکتر دیح الله صفا در ذکر شعرای مقدم و متأخر
در سه جلد چاپ دانشگاه تهران ۴۰-۱۳۳۹ش

ضمیمہ سوم

تذکرہ شعرائی فارسی و کتب دیگر کہ بر بان اردو در شہ قارہ ہندوپاکستان
تألیف شدہ اسب ود کر شعرائی فارسی راہم دارد

۱۔ شعر العجم ۔ تألیف مولانا شعلی نعمتانی چاپ اعظم گر ۵ - ۱۹۰۲

میلاڈی

۲۔ تمقید شعر العجم ۔ تألیف پروفیسور محمود شیرانی . چاپ لاہور

۳۔ بزم تیموریہ ۔ تألیف صاحب الدین عبدالرحمن چاپ اعظم گر

۴۔ محبوب الزمن ۔ (تذکرہ شعرائی دکن) تألیف مولوی ابو تراب

محمد عبدالحنار حان صوفی ملکا پوری براری حیدرآبادی چاپ مطبع رحمانی

سال ۱۳۲۹ ھ

۵۔ سخنوران بلند فکر ۔ تألیف مولوی محمد مسور گوہر . چاپ دانشگاہ

مدراس ۱۳۵۲ ھ

۶۔ کلام الملوک ۔ تألیف میرسعاد علی رصوی چاپ ۱۳۵۷ ھ .

۷۔ تذکرۃ النساء نادری یاہ گلشن بارہ و تکملہ آن تألیف منشی در گاپرشاد

بسال ۱۲۹۲ ھ (مادہ تاریخ . « مرآت خیالی » = ۱۲۹۲ ھ) تذکرہ های عربی

و فارسی و اردو اسب قسمت فارسی « گلشن بارہ و تکملہ گلشن بارہ » نام دارد و

هر کدام مشتمل بر ۹ کسر فارسی میباشد - چاپ در اکمل المطابع دهلی
۱۸۸۳ م/ ۱۳۰۱ هـ (ماده تاریخ. «گلشن مروت نادر» = ۱۳۰۱ هـ)

۸ - جدید فارسی شاعری - تألیف دکتر منیب الرحمن - چاپ اداره علوم
اسلامیه دانشگاه علیگر بسال ۱۹۵۹ م/ ۱۳۷۹ هـ

۹ - فیا ایرانی ادب - تألیف دکتر ظهورالدین احمد چاپ لاهور در حدود
۱۹۵۷ میلادی (باب اول آن در یاره شعرای جدید فارسی است) .

صمیمه چهارم

تذکره شعرای اردو کہ در ہند و پاکستان بر نان فارسی تالیف شدہ است
واکثر این شعرا بھارسی شعری سرودہ اند

۱۔ نکات الشعراء۔ تالیف میر تقی میر سال ۱۱۶۵ھ (یکسال بعد از فوت

مخلص متوفی در ۱۱۶۴ھ) تذکرہ صد شاعر ریختہ (اردو)

نسخ خطی اشپرنگر ۴۲ و بادلیں ۳۹۲ (۱۲۱۱ھ) و رامپور (رحوع شود

بہ مجلہ اورینٹل کالج مورچ فورہ ۱۹۳۰م ص ۱۱۴)۔ چاپ احسن ترقی اردو

اورنگ آباد دکن ہند در نظامی پرس بدایون باہتمام و مقدمہ حبیب الرحمن شیروانی

۲۔ گلشن گفتار تالیف خواجہ حان حمید اورنگ آبادی سال ۱۱۶۵ھ

چاپ خورشید پرس حیدر آباد دکن مرتبہ سید محمد

۳۔ تذکرہ ریختہ گویان۔ یا تذکرہ علی گردیری۔ تالیف سید فتح علی

حسین گردیری بسال ۱۱۶۶ھ (اتہ ۱۱۶۵ھ) کہ مشتملست بر دکر تقریباً

صد شاعر اردو

نسخ خطی : اشپرنگر ۴۳ و اتہ ۶۹۸ (۱۱۸۰ھ) ۶۹۹ (۱۲۱۶ھ) ۷۰۰

(۱۲۱۳ھ) و ایوانو ۲۳۳ (ناقص۔ او احر قرن ۱۸م) و ایوانو تکملہ اول ۷۶۷ (او احر

قرن ۱۸م) و مدراس ۴۳۷ (۱) (۱۲۳۰ھ) و نانکی پور تکملہ اول ۱۲۸۷ (قرن ۱۹م)

ریو ج ۳ ص ۱۰۷۱ الف (قرن ۱۹ م)

چاپ انجمن ترقی اردو اورنگ آباد دکن هند سال ۱۹۳۳ م / ۱۳۵۲ هـ
باهتمام مرحوم مولوی عبدالحق

۴ مخزن نکات - تألیف شیخ محمد قیام الدین قایم چاند پوری (متوفی در ۱۲۰۷ یا ۱۲۱۰ هـ) سال ۱۱۶۸ هـ .

نسخ خطی . اشپرنگر ۴۴ (کتابخانه موسی محل . نخط مؤلف) واته
۷۰۱ . چاپ انجمن ترقی اردو اورنگ آباد دکن سال ۱۹۲۹ م / ۱۳۴۸ هـ نامقدمه
مرحوم مولوی عبدالحق

۵ - چمستان شعرا - تألیف لچپی براین شعیق اورنگ آبادی سال ۱۱۷۵ هـ
چاپ مطبع انجم اردو اورنگ آباد دکن باهتمام مرحوم مولوی عبدالحق سال
۱۹۲۸ م .

۶ - طبقات الشعرا - تألیف قدرت الله صدیقی شوق سسپالی سال ۱۱۸۸ هـ
چاپ باهتمام محمد ابواللیث صدیقی ندایونی

۷ - تذکره حقیقت الشعرا - تألیف قدرت الله صدیقی شوق سنهلی - تذکره
ریخته گویان (شعرای اردو) - رجوع شود به آثار شوق در ردیل بحث در باره تذکره
« تکملة الشعراى حام حمسید » در این کتاب

۸ - تذکره شعرای اردو - تألیف میر حسن سال ۱۱۸۸ هـ تا ۱۱۹۲ هـ

چاپ انجمن ترقی اردو سال ۱۹۴۰ م / ۱۳۵۹ هـ باهتمام حبیب الرحمن شروابی

۹ - تذکره سخن آفرینان هندی زبان - تألیف میر علام حسن را تمنائی
سال ۱۱۹۱ هـ بنام شاه عالم پادشاه هند (۱۱۷۳-۱۲۲۱ هـ) نسخه خطی ایوانو-
کرزن ۶۲ مورخ ۱۸۶۱ م

۱۰ - تذکره شورش - تألیف سید علام حسن شورش معروف به میر بیبا
(متوفی در ۱۱۹۵ هـ) سال ۱۱۹۳ هـ .

نسخه خطی . اشپرنگر ۴۶ - بادلین ۳۸۷

۱۱ - تذکرہ مسرت افزا تالیف ابوالحسن امیرالدین احمدالمشہر بہ امیراللہ آبادی بسال ۱۱۹۳ھ - تذکرہ ۲۴۷ شاعر ریختہ (اردو) - نسخہ خطی ؛ بادلین ۳۸۸ (ظاہراً بخط مؤلف)

۱۲ - گل عجائب - تالیف اسدعلیخان تما اورنگ آبادی بسال ۱۱۹۴ھ چاپ اجمن ترقی اردو سال ۱۹۳۴م/۱۳۵۳ھ با مقدمہ مرحوم مولوی عبدالحق .
۱۳ - گلشن سخن - تالیف میرزا کاظم ملب بہ مردان علی خان متخلص بہمستلا سال ۱۱۹۴ھ (نسخہ آن در رامپور موجود است رجوع شود بہ مقدمہ دستور الصاحت)

۱۴ - ذکر میر - خود نوشت شرح حال میر تقی میر بسال ۱۱۹۷ - چاپ اجمن ترقی اردو اورنگ آباد دکن بسال ۱۹۲۸م / ۱۳۴۷ھ با مقدمہ مرحوم مولوی عبدالحق .

۱۵ - گلزار ابراهیم تالیف علی ابراہیم خان حلیل بسال ۱۱۹۸ھ - تذکرہ سید شاعر ریختہ (اردو)

نسخ خطی اشپرنگر ۴۷ = ایوانو تکملہ اول ۲۶۹ (۱۲۱۹ھ) و ریو ح ۱ ص ۳۷۸ الف و نانکی نورح ۸ ش ۷۱۰ (۱۲۳۸ھ) چاپ اجمن ترقی اردو ہند

۱۶ - تذکرہ ہندی گویان - تالیف شیخ علام ہمدانی مصحفی امر و ہوی آغار در ۱۲۰۰ھ و پایاں در ۱۲۰۹ھ - تذکرہ ۳۵۰ شاعر ریختہ (اردو) از زمان محمد شاہ (۱۱۳۱ - ۱۱۶۱ھ) تا زمان مؤلف ہر مایش میر مستحسن حلیق - چاپ اجمن ترقی اردو اورنگ آباد ہند باہتمام مرحوم مولوی عبدالحق .

۱۷ - تذکرہ عشقی - تالیف شیخ وحیہ الدین عشقی بن محرم عظیم آبادی - در حدود سال ۱۲۱۵ھ مشتمل بر ذکر ۴۳۹ شاعر ریختہ (اردو) - نسخہ خطی . اشپرنگر ۴۸ = بادلین ۳۹۳ .

- ۱۸۔ عیار الشعراء - تألیف خوب چند دکا (متوفی در ۱۲۶۲ هـ) بن بهوانی
چند کایس دهلوی از شاگردان میر نصیر بسال ۱۲۰۸ یا ۱۲۱۳ هـ مشتمل بر ذکر
تقریباً ۱۵۰۰ شاعر ریخته (اردو) بهرمایش استاد خود نصیر۔ نسخه خطی اشپرنگر
۵۰ = اته ۷۰۲ و ۵۲ و دانشگاه لاهور و یانکی پور تکمله اول ۱۷۸۹ (۱۸۲۲ م)
و برلن ۶۶۹ و اته ۲۸۴۹
- ۱۹۔ مجموعه نغز - تألیف سید ابوالقاسم معروف به میر قدرت الله قادری
متخلص به قاسم بسال ۱۲۲۱ هـ . تدکره ۸۰۰ شاعر اردو - چاپ دانشگاه لاهور
در کریمی پرس لاهور سال ۱۹۳۳ م/ ۱۳۵۲ هـ باهتمام مرحوم پروفیسور محمود
شیرانی .
- ۲۰۔ ریاض الصفحا - تألیف شیخ غلام همدانی مصحفی امروهوی اعار در
۱۲۲۱ هـ و پایان در ۱۲۳۶ هـ - چاپ اورنگ آباد باهتمام مرحوم مولوی عبدالحق
در ۳۷۸ صفحه .
- ۲۱۔ عمدہ مستخبہ - تألیف نواب اعظم الدوله میر محمدحان سرور (متوفی
در ۱۲۵۰ هـ) بن نواب ابوالقاسم مظفر جنگ در ۹ محرم ۱۲۲۲ هـ مشتمل بر ذکر
۱۲۰۰ شاعر اردو - سح خطی اشپرنگر ۵۱ و بلوشه ح ۲ ش ۱۲۵۹ (۱۸۲۹ م)
واته ۲۸۵۰
- ۲۲۔ دستور الفصاحت - تألیف حکیم سید احمد علی خان یکناسال
۱۲۲۳ هـ - چاپ باهتمام امتیاز علی حان عرشی در هندوستان پرس رامپور سال
۱۳۶۳/۱۹۴۳ هـ .
- ۲۳۔ تدکره فارسی - تألیف سیح غلام همدانی مصحفی امر وهوی سال
۱۲۳۶ هـ مشتمل بر ذکر شعرای متأخر اردو و فارسی و تقریباً از تمام شعرا
اشعار اردو آنان نقل کرده اس
- ۲۴۔ گلشن بیخار - تألیف نواب عظیم الدوله سر فرار الملک محمد مصطفی
خان شبفته مظفر جنگ (متوفی در ۱۲۸۶ هـ) آغاز بسال ۱۲۴۸ هـ و پایان

در ۱۲۵۰ هـ مشتمل بر دگر ۶۰۰ شاعر ریخته (اردو) - نسخ خطی: ریو ج ۳ ص ۱۰۶۹ الف
(۱۲۵۲ هـ) و بانکی پور ج ۸ ش ۷۱۸ (۱۲۵۵ هـ) - چاپ دهلی سال ۱۲۵۳ هـ
و ۱۸۴۳ م و لکهنو ۱۸۷۴ م .

۲۵- **مدایح الشعراء** - تألیف نواب عنایت حسن خان بہادر مہجور پتارسی
(نوادہ علی ابراہیم خان حلیل) بسال ۱۲۵۸ تا ۱۲۶۰ هـ مشتمل بر ذکر ۶۷ شاعر
اردو - نسخہای ار آن در کتابخانہ رامپور ہند موجود است .

۲۶- **مخزن شعراء** - تألیف قاصی نورالدین حسین خان رضوی متخلص
بہ فائق بسال ۱۲۶۸ هـ - دگرہ شعرای گجراتسب - چاپ انجمن ترقی اردو بسال
۱۹۳۳ م / ۱۳۵۲ هـ باہتمام مرحوم مولوی عبدالحق

۲۷- **خزینۃ العلوم** - تألیف مشی درگا پرشاد نادر سرہندی بسال ۱۹ -
۱۲۸۸ هـ - چاپ مطبع مفید عام لاہور بسال ۱۸۷۹ م / ۱۲۹۶ هـ .

۲۸- **بزم سخن** - تألیف سید علی حسن متخلص بہ سلیم - چاپ مطبع نامی
مفید عام آگرہ بسال ۱۲۹۸ هـ

۲۹- **طور کلیم** - تألیف سید نورالحسن - چاپ و مطبع نامی مفید عام
آگرہ سال ۱۲۹۸ هـ

۳۰- **گلشن ہمیشہ بہار** - تألیف عبدالعلیم نصر اللہ خان قمر احمدی
حویشگو خورحوی (متوفی در ۱۲۹۹ هـ) تدکرہ ۴۱۴ شاعر ہندوستانی - چاپ
فتح الاحبار پرس کول (علیگر) سال ۱۲۷۰ هـ

۳۱- **تذکرۃ الشعراء ہنود** - تألیف بساں بسال ۱۲۹۹ هـ . (محرن الش
و محرن الشعراء و محرن الاشعار سال ۱۲۹۸ و ۱۲۹۹ و ۱۳۰۰ هـ)

۳۲- **تدکرہ مختصر در حال ریختہ قویان ہند** - تألیف محمد صدر الدین
بسال (۹) سجدہ خطی . سراون تکملہ ش ۳۰۴

ضمیمه پنجم

تذکره های اولیا و صوفیه که بسیاری از آنان شعر هم میسروده اند^۱.

الف- تذکره های اولیا و صوفیه که در شبه قاره هند و پاکستان تألیف شده است

۱- کشف المحجوبین- تألیف علی بن عثمان الجلابی الهجویری در حدود

۴۵۰ ه در ذکر تصوف و قسمتی از آن در ذکر صوفیه میباشد (استوری ج ۱ ص ۹۲۴)

۲- سیر الاولیاء فی محبت الحق جل و عالی- تألیف سید محمد مبارک بن

محمد علوی کرمانی معروف به امیر خورد (متوفی در دهلی در ۷۱۱ ه) در مان فیروز

شاه تغلق (۷۵۲-۸۹۰ ه) در ذکر صوفیه چندی در ده بان (استوری ح ۱ ص ۹۴۴)

۳- منبع الانساب- تألیف سید معین الحق بن شهاب الحق - تذکره سادات

بهر سند و انبیاء و ائمه اولادشان و ۴ پیر و ۱۴ خانواده ناشرح سلسله های صوفیه

(استوری ح ۱ ص ۹۴۹)

۴- تذکره خواجه باقی الله- تألیف خواجه باقی الله نعمت‌دلی دهلوی (متوفی

در ۱۱۱۲ ه) چاپ حیدرآباد دکن

۵- تذکره الاولیاء- نعمت الله رضائی- چاپ بمبئی ۱۳۱۳ ه

۱- تذکره این فهرست اسم تذکره هایی را که در ذکر آنها یک نفر بوده شامل

۶- سیر العارفين- تأليف حامد بن فضل الله معروف به درویش جمالی یا شیخ علاجمالی کنوه دهلوی (متوفی در ۹۴۲هـ) در ذکر ۱۴ صوفی چشتی معاصر همایون شاه (۹۳۶-۹۶۳هـ) که در میان سالهای ۹۳۷ و ۹۴۲ تألیف شده است. (استوری ح ۱ ص ۹۷۰)

۷- اخبار الاحیاء فی اسرار الابرار- تألیف عبدالحق دهلوی بھاری (متوفی در ۱۵۰۲هـ) درد کر ۲۵۵ صوفی هند سال ۹۹۹هـ

۸- زاد المتقین فی سلوک طریق الیقین- تألیف عبدالحق دهلوی فوق سال ۱۰۰۳ هردرد کر دو صوفی هندوستان بنام علی بن حسام الدین متقی و عبدالوهاب بن ولی الله المتقی مقیم مکه و شیوخ و فقراء معاصر مکه

۹- تذکره الحق- تألیف محمد امیر دردو حلد- چاپ ۱۳۳۲هـ

۱۰- اخبار الاصفیاء- تألیف عبدالصمد بن افضل محمد در ۱۰۱۴هـ درد کر ۲۵۰

صوفی غالباً مانند اخبار الاحیاء فوق (استوری ح ۱ ص ۹۸۳)

۱۱- تحفة السعداء- تألیف حواحه کمال درد کر صوفیه چشتی (استوری

ج ۱ ص ۹۸۳)

۱۲- زمعات من نفحات القدس- تألیف شیخ علیم (متوفی در ۱۰۴۱هـ) درد کر

صوفیه نقشبندی- چاپ ۱۳۲۷هـ (استوری ج ۱ ص ۹۸۳)

۱۳- گلزار ابرار- تألیف محمد غوثی سطاری میان سالهای ۹۹۸-۱۰۱۱هـ

(و نقول ایوانو بیان سالهای ۱۰۲۰ و ۱۰۲۲هـ) نام حبا نگیر شاه (۱۰۱۴-۱۰۳۷هـ) درد کر

۵۷۵ صوفی هندی نژاد که آنان اهل گجرات بودند در بیح «چمن» (استوری ح ۱

ص ۹۸۴)

۱۴- کلمات الصادقین- تألیف محمد صادق کشمیری همدانی مؤلف طبقات

شاهحپانی و سلسله الصادقین در سال ۱۰۲۳ هردرد کر ۱۲۵ صوفی که در دهلی مدفونند

۱۵- تاریخ مشایخ کشمیر یا رشی نامه- تألیف نانا نصیب یا بابا نصیب الدین

سهروردی کشمیری متوفی در ۱۳ محرم ۱۰۴۷ که یکی از اکابر صوفیه کشمیر بود در ذکر صوفیه کشمیر (استوری ج ۱ ص ۹۸۵).

۱۶- **رشی نامه** - تألیف بهاءالدین بها - تذکره منظوم در سه دفتر که اساس آن بر رشی نامه نصیب است (استوری ج ۱ ص ۹۸۶)

۱۷- **جوهر فریدی** - تألیف علی اصغر چشتی در ۱۰۳۳ هـ در ذکر صوفیه چشتی مخصوصاً فریدالدین گنج شکر و اولاد وی. چاپ لاهور ۱۳۰۱ هـ (استوری ج ۱ ص ۹۸۶)

۱۸ **زبدة المقامات** یا برکات الاحدیت الباقیه تألیف محمد هاشم بن محمد قاسم النعمانی البدحشانی در ۱۰۳۷ هـ بهرمایش فرزندان احمد سرهندی در ذکر شیخ احمد فاروقی سرهندی و غیره

۱۹- **نسمات القدس من حدایق الانس** - تألیف محمد هاشم بن محمد قاسم در ۱۰۳۱ هـ بهرمان احمد فاروقی سرهندی در ذکر صوفیه بهشندی اربعین ۱۰ تاریخ اول قرن ۱۱ هـ - تتمه رشحات آئین الحیات تألیف فخرالدین علی بن الحسین الواعظ کاشفی (استوری ج ۱ ص ۹۹۰)

۲۰- **الاسئلة والاجوبه** - در جوابهائی که سید محمود بهووه در ۱۰۴۲ هـ به ۱۷ سؤال محمد بن حلال شاهی و رسوی راجع بسالهای مهم در دوره زندگی اکابر شیوخ داده است (استوری ج ۱ ص ۹۹۱)

۲۱- **مجمع الاولیاء** یا **مجمع اصمیا** و **مجمع الاولیا** - تألیف میر علی اکبر حسینی اردستانی پیام شاهجهان (۱۰۳۷-۱۰۶۸ هـ) در سال ۱۰۴۳ هـ در ذکر قریب به ۱۴۰۰ یا ۱۵۰۰ صوفی در ۱۲ باب و یک خاتمه (استوری ج ۱ ص ۹۹۱)

۲۲- **مناقب الحضرات** - یا **مناقب احمدیه** و **حضرات احمدیه** تألیف حاجی محمد امین بدخشی در ذکر صوفیه بهشندی مخصوصاً احمد فاروقی سرهندی و فرزندان وی در یک مقدمه و سه مطلب و ۱۱ باب و یک خاتمه (استوری ج ۱ ص ۲ - ۹۹۱)

- ۲۳- سقیمة الاولیاء- تألیف محمد دارا شکوه قادری پسر ارشد شاهجهان در ۲۷ رمضان ۱۰۴۹ هـ درد کر بزرگان و عرفا و شیوخ چاپ آگره ۱۲۶۹ هـ و لکهنو ۱۸۷۲ و کابور ۱۸۸۴ و ۱۳۱۸ هـ
- ۲۴- سقیمة الاولیاء- تألیف محمد دارا شکوه در ۱۰۵۲ هـ درد کر اکابر صوفیه لاهور (استوری ج ۱ ص ۹۹۸)
- ۲۵- موس الارواح تألیف جهان آرا بیگم دختر شاهجهان (و مؤلفه صاحبیه تذکره ملاسآه تألیف سال ۱۰۵۱ هـ) بسال ۱۰۴۹ هـ درد کر معین الدین چشتی و مریدان او (استوری ح ۱ ص ۱۰۰۰) .
- ۲۶- سنوات الاتقیاء- تألیف شیخ بندرالدین بن ابراهیم سهرندی در ذکر اکابر مخصوصاً درد کر سال وفاتشان از دم تا سال ۱۰۴۴ هـ (استوری ح ۱ ص ۱۰۰۲) .
- ۲۷- حضرت القدس- تألیف شیخ بندرالدین بن ابراهیم سهرندی درد کر صوفیه نقسنندی درد دفتر در سال ۱۰۵۳ هـ (استوری ح ۱ ص ۱۰۰۳) .
- ۲۸- ستر الاقطاب تألیف الله دیا بن شیخ عبدالرحمن چشتی عثمانی معاصر شاهجهان آغاز در ۱۰۲۶ و پایان در ۱۰۵۶ هـ درد کر ۲۷ نفر از سلسله چشتیه چاپ لکهنو (استوری ح ۱ ص ۱۰۰۴)
- ۲۹- مخبر الواصلین - تألیف میر محمد فاضل المدعونه مظهر الحق ترمذی اکر آبادی (متوفی در ۱۱۰۶ هـ) در ۱۰۶۰ هـ درد کر رسول و صحابه و بسیاری از صوفیه و غیره از قرن اول تا ۱۱۰۵ هـ - چاپ کلکته ۱۲۴۹ و لکهنو ۱۲۵۶ هـ .
- ۳۰- مرآت الاسرار - تألیف عبدالرحمن بن عبدالرسول عباسی علوی چشتی- آغاز در ۱۰۴۵ هـ و پایان در ۱۰۶۵ هـ درد کر صوفیه از اوایل اسلام تا زمان حسام الدین مانک پوری (متوفی در ۸۵۳ هـ) در ۲۳ طبقه (استوری ج ۱ ص ۱۰۰۵) - عبدالرحمن « مرآت المداری » شرح حال شیخ مانک پوری و « مرآت مسعودی » در شرح و هر ماه افسانه ای سام سلطان الشهداء سالار مسعود عازی را نیز تألیف کرده

است (استوری ح ۱ ص ۱۰۰۶).

۳۱- چشتیه بهشتیه یا فردوسیه قدسیه - تألیف علاءالدین بن محمد چشتی

برناوی در ۱۰۶۶ هـ در ذکر صوفیه چشتی در یک مقدمه و ۲۸ ذکر (استوری ح ۱ ص ۱۰۰۷).

۳۲- کارنامه اولیاء - تألیف نظام الدین احمد بن محمد صالح صدیقی حسینی

معاصر شاهجهان در ۱۰۶۷ هـ در ذکر اولیا

۳۳- گرامات الاولیاء تألیف نظام الدین احمد فوق در ۱۰۶۸ هـ (ریوج ۳

ص ۹۷۴ الف)

۳۴- اخبار الاولیاء من لسان الاصفیا - تألیف عبدالله خویشگی قصوری

در ذکر خویشگو و صوفیه دیگر سال ۱۰۷۷ هـ (استوری ح ۱ ص ۱۰۱۱)

۳۵- معارج الولایت - تألیف عبدالله خویشگی فوق در بیان مشایخ هندوستان

(استوری ج ۱ ص ۱۰۱۱)

۳۶- ریاض الاولیاء تألیف محمد بقا متخلص به نعا سهار نیوری (متولد

در ۱۲۰۷ هـ و متوفی در ۱۰۹۴ هـ) و بختا ورخان (متوفی در ۱۰۹۶ هـ) در ذکر صوفیه

در چهارچمن در سال ۱۰۹۰ هـ (استوری ج ۱ ص ۱۰۱۲)

۳۷- خوارق الساکین - تألیف (۶) بسال ۱۱۰۹ هـ در حکایاتی از صوفیه قدیم

کشمیر و غیره (استوری ح ۱ ص ۱۰۱۳)

۳۸- مطلوب الطالبین تألیف محمد بلاق بن شیخ ابو محمد خالدی دهلوی

در ذکر نظام الدین اولیا و مریدان وی در ۱۷ مطلب در سال ۱۱۱۱ هـ (استوری ح ۱

ص ۱۰۱۳)

۳۹- روضه اقطاب - تألیف محمد بلاق فوق در ۱۱۲۴ هـ در ذکر قطب الدین

بختیار کاکی و چند صوفی دیگر که در نزدیک قسروی مدهوند. چاپ لاهور ۱۸۹۰

ودهلی ۱۳۰۴ هـ

- ۴۰- تحفة القاری - تألیف شاه منصور بن شاه چاند محمد معروف به شیخ چایلدہ در ۱۱۱۹ھ درد کر صوفیہ در سه قسمت (استوری ج ۱ ص ۱۰۱۴)
- ۴۱- ظواهر السرائر - تألیف محمد عمر بن ابراهیم النیشابوری در نیمه اول قرن ۱۸م درد کر شیخ سعدی لاهوری و عبدالرحمن سدهی نیشابوری و سید آدم ثوری (استوری ج ۱ ص ۱۰۱۵)
- ۴۲- انیس القادریہ - تألیف بہاء الحق القادری در ۱۱۳۸ھ در ذکر شیخ عبدالقادر حیلانی و صوفیہ قدیم (استوری ج ۱ ص ۱۰۱۷)
- ۴۳- ذکر جمیع اولیای دہلی - تألیف محمد حبیب اللہ بن شیخ جهان اکبر آبادی دہلوی (متولد در آباد در ۱۰۸۲ھ و متوفی در دہلی در ۱۱۶۰ھ) در سال ۱۱۴۰ھ درد کر صوفیہ (استوری ج ۱ ص ۱۰۱۹ھ)
- ۴۴- سواطع الانوار یا اقتناس الانوار - تألیف محمد اکرم بن شیخ محمد الحنفی المارسوی درد کر صوفیہ چشتی در چهار باب چاپ لاهور ۰۸۹۵م
- ۴۵- تحایف رشیدیہ - تألیف محمد عبدالرشید (متوفی در ۱۱۳۰ھ) بن بدر محمد قادری کیرانوی درد کر ۳۷ ہر از رسول تاشاہ فتح محمد آغا در ۱۱۳۷ھ و اتمام در ۱۱۴۳ھ (استوری ج ۱ ص ۱۰۲۰)
- ۴۶- تذکرہ قادریہ - تألیف محمد عبدالرشید فوق خلاصہ تذکرہ فوق.
- ۴۷- انفس العارفين - تألیف قطب الدین احمد المعروف به ولی اللہ دہلوی (۱۱۱۴-۱۱۷۶ھ) در حدود ۱۱۴۵ھ درد کر صوفیہ در سه قسم. چاپ دہلی ۱۳۱۵ھ
- ۴۸- الانتخاب فی سلسل اولیاء اللہ - تألیف قطب الدین فوق درد کر سلسلہ های صوفیہ چاپ دہلی ۱۳۱۱ھ
- ۴۹- اشجار الجمال باغبار الجمال - تألیف محمد بن یار محمد کولوی (متولد در ۱۰۹۸ھ) در ۱۱۵۱ھ درد کر اسیا و صوفیہ (استوری ج ۱ ص ۱۰۲۲)
- ۵۰- حقایق الاولیاء - تألیف محمد قیام الدین معروف به قاصی خان فاروقی در ۱۱۵۴ھ (استوری ج ۱ ص ۱۰۲۳)

- ۵۱- مخزن العراس- تألیف محمد حبیب قادری ناگوری اجمیری در ۱۱۵۵ هـ و ۱۱۵۶ هـ در تاریخ فوت، صوفیه (استوری ج ۱ ص ۱۰۲۳)
- ۵۲- روضات القیومیہ- تألیف ابوالعین کمال الدین محمد احسان سیرہ شیخ احمد سرہندی در ۱۱۵۲-۱۱۵۴ هـ در ذکری شیخ احمد فاروقی سرہندی و اولاد و مریداں او (استوری ج ۱ ص ۴-۱۰۲۳)
- ۵۳- سفینة العارفين - تألیف محمد امان بن محمد یوسف در حدود ۱۱۰۳ هـ در ذکری عرفا مخصوصاً از ہند تا پایان قرن ۱۱ هـ (استوری ج ۱ ص ۱۰۲۴)
- ۵۴- واقعیات کشمیر- تألیف محمد اعظم در ۱۱۴۸-۱۱۶۰ هـ کہ غالباً راجع بہ صوفیہ کشمیر است (استوری ج ۱ ص ۱۰۲۴)
- ۵۵- روضة الاولیاء- تألیف میر غلام علی آزاد بلگرامی در ذکر صوفی کہ در روضہ یا خلد آباد دفنند چاپ اورنگ آباد ۱۳۱۰ (استوری ج ۱ ص ۱۰۲۴)
- ۵۶- بشارت الامامہ- تألیف سید علامہ حسین خان طباطبائی در ۱۱۹۴-۱۱۹۵ هـ مثنوی در احوال و کشف و کرامات اجداد مؤلف (استوری ج ۱ ص ۱۰۲۶)
- ۵۷- تحفة الطاہرین - تألیف شیخ محمد اعظم تنوی در ۱۱۹۴ هـ در ذکری ۱۶۸ صوفی کہ در کوه مکی و شہر تہ و بواچی آن دفنند چاپ سندی ادبی بورڈ کراچی ۱۹۵۶ م
- ۵۸- مجموعہ شجرہ ہای صوفیہ کشمیر و بعضی حکایات مربوط بایشان- اسم مؤلف معلوم نیست و آخرین سال کہ در این کتاب ذکر شدہ است ۱۱۲۸ هـ است (سجہ ایوانو کرزن ۷۹)
- ۵۹- مکی نامہ تألیف میر علی شیر قانع تنوی- در ذکری صوفیہ کہ در کوه مکی مدفونند. چاپ سندی ادبی بورڈ کراچی در مجلہ مہراں ش ۲ مورخ ۱۹۵۶ م
- ۶۰- حدیقة الاولیاء- سید عبدالقادر تنوی (مقدمہ مصحح تحفة الطاہرین)

۶۱- تذکرة المراد- حاحی محمد حسین صفائی تنوی (مقدمه مصحح تحفة

الطاهرین)

۶۲- معارف الانوار- محمد صالح بنز کر یا تنوی (مقدمه مصحح تحفة الطاهرین)

۶۳- صحیفة العراس یا تاریخ وفات بزرگان- تألیف محمد شریف بهر مایش

تیپو سلطان حاکم میسور (۱۱۹۷-۱۲۱۳هـ) فهرست صوفیه است بترتیب و ذکر تاریخ

وفاتشان (استوری ج ۱ ص ۱۰۲۸)

۶۴- معیار السالکین فی طریقت تألیف میر علی شیر قانع تنوی در ۱۲۰۲هـ

درد کر صوفیه از زمان حضرت رسول تا پایان قرن ۱۲هـ در ۱۲ معیار (استوری ج ۱

ص ۱۰۳۰)

۶۵- بحر ذخار- تألیف وحید الدین اشرف لکهنوی در ۱۲۰۳هـ در هشت لجه

و چند بهر و موح درد کر صوفیه که غالب آنان هندی الاصل بودند- چاپ اله آباد

۱۳۱۳هـ (تنها قسمت صابریها) (استوری ج ۱ ص ۱۰۳۲).

۶۶- اشارت مظهریه در فضایل حضرات طریقه مجددیه تألیف محمد

نعیم الله بهرائی حنفی نقشبندی (۱۱۵۳-۱۲۱۸هـ) بهر مایش میر محمد ماه بهرائی

درد کر میرزا مظهر مؤسس سلسله شمسیه مظهریه از سلسله نقشبندی (استوری ج ۱

ص ۱۰۳۳)

۶۷- معمولات مظهریه- درد کر سلسله مظهریه صوفیه- چاپ کانپور ۱۲۸۴

ه و لاهور ۱۸۹۳م

۶۸- اصول المقصود- تألیف تراب علی بن محمد کاظم قلندری علی کاکوروی

در ۱۲۵هـ درد کر ۱۲ شیخ قلندری در ۱۲ اصل- چاپ هد ۱۳۱۲هـ.

۶۹- ذکر الاصفیا فی تکمله سیر الاولیاء در منقبت شمس الهدای- تألیف

گل محمد معروفی کرخی چشتی احمد پوری (متوفی در ۱۲۳۴هـ) تکلمه سیر الاولیاء

سید محمد کرمانی است (استوری ج ۱ ص ۱۰۳۷).

- ۷۰- فواید سعیدیه - تألیف قاصی محمد ارتضی علی خان خوشنود گوپاموی
(۱۱۹۸-۱۲۵۱ھ) درد کر عرفا و صوفیہ - چاپ لکھنؤ ۱۸۸۵م
- ۷۱- تحفہ اعظمیہ - تألیف خوشنود گوپاموی فوق درد کر صوفیہ (استوری
ح ۱ ص ۱۰۳۹) .
- ۷۲- تذکرۃ الکرام - تألیف محمد ابوالحیات قادری پہلواری بہاری در ۱۲۴۹
هجری درد کر ۴۵ شیخ بہاری کہ غالب آنها در قرن ۱۹ و ۱۸ میلادی میریستہ اند
چاپ لکھنؤ ۱۸۸۰م
- ۷۳- احوال شاہ گل امام جیو و خانوادہ وجانشین وی - تألیف میان حیر
محمد منشی در ۱۲۰۹ھ (استوری ح ۱ ص ۱۰۴۱)
- ۷۴- بیاض دلگشا - تألیف عبدالعلیم ناصر اللہ خان احمدی حویشگو خواجوی
(متوفی در ۱۲۹۹ھ) مؤلف تاریخ دکن در ۱۲۶۸ھ درد کر شاہ عبدالعلیم و پیر او و
صوفیہ دیگر - چاپ کول (علیگر) ۱۲۶۸-۹ھ
- ۷۵- منبہات فی علم الاموات - تألیف علام نفی بن محمد فتح علی بلگرامی
چشتی صابری در ۱۲۹۲ھ (ونقول استوری در ۱۲۹۸ھ) درد کر صوفیہ ہند مخصوصاً
از سلسلہ چشتی (سخہ : ایوانو کرر ۸۴)
- ۷۶- منتخبات از تذکرۃ الاولیای عطار - کہ سرحوش (غیر از مؤلف کلمات
الشعرا) در شعبان ۱۲۹۷ھ تہیہ کردہ است (فہرست کتب شخصی پروفیسور براون
ص ۱۲۷) .
- ۷۷- تذکرۃ الہدایہ اسم مؤلف ندارد - درد کر - خواجہ آفاق اسب (بادل
ج ۲ ش ۲۴۹۵/۲)
- ۷۸- خزینہ الاصفیاء - تألیف مفتی محمد علام سرور قریشی اسدی الہاشمی
الہوری (در ۱۱-۱۲۸۰ھ) درد کر صوفیہ درہم محرن - چاپ لاہور ۱۲۸۴ھ و
لکھنؤ ۱۸۷۳م و کانپور ۱۳۱۲ھ
- ۷۹- گنجینہ سروری یا صبح تاریخ - تألیف مفتی غلام سرور فوق در تاریخ

تولد و وفات معاریف اسلام در ۱۲۸۴ هـ - چاپ لاهور ۱۲۸۵ هـ لکهنو نو لکشور ۱۸۷۷ م
و ۱۸۸۹ م.

۸۰ - انور العارفين - تألیف محمد حسین بن محمد مسعود چشتی صابری
قدوسی مراد آبادی در ۱۲۸۶ هـ درد کر صوفیه متقدم مخصوصاً از سلسله‌های چشتی
وقادری و نقشبندی و کسابیکه در مراد آباد دقتند - چاپ بریلی ۱۲۹۰ هـ و لکهنو
۱۸۷۶ م.

۸۱ - قصر عارفين - تألیف احمد علی حیر آبادی مرید شاه سلیمان تونسوی
درد کر صوفیه چشتی و قادری و سهروردی و نقشبندی تازمان شاه سلیمان تونسوی -
چاپ رامپور ۱۸۹۰ و لاهور ۱۳۱۲ هـ

۸۲ - مکتوب ضیا یا نسب نامه کلان - تألیف شاه سیاء الله فخری قادری
حصی در ۱۲۸۹ هـ در نسب نامه حضرت رسول و ۱۴ خاندان صوفی و ذکر ۷۲ فرقه
اسلام - چاپ لاهور ۱۲۸۹ و ۱۲۹۳ و ۱۲۹۶ و ۱۳۰۹ هـ

۸۳ - گلزار خلیل - تألیف مولوی ابومحمد حسن شعری قادری در ۱۲۹۰ هـ
درد کر خواجه محمد حلیل و اجداد مؤلف - چاپ لاهور ۱۲۹۱ هـ

۸۴ - الروضة الازهر فی مآثر القلندر بالطایف الادکار فی مناقب عمدة الاخیار
تالیف مولوی شاه تقی علی قلندر کاکوروی (۱۲۱۳ - ۱۲۹۰) درد کر تراب علی قلندر
کاکوروی پدر مؤلف و مرشدین وی و صوفیه قلندری - چاپ رامپور و لکهنو ۱۳۳۱ هـ
۸۵ - حوض الکوثر فی تکمله روض الازهر - تألیف علی انور قلندر در
۱۲۹۱ هـ - چاپ با کتاب فوق در رامپور و لکهنو ۱۳۳۱ هـ

۸۶ - انتصاح من ذکر اهل الصلاح - تألیف علی انور قلندر بس علی اکبر
(متولد ۱۲۶۹ هـ) درد کر صوفیه و سلسله‌های صوفیه - چاپ لاهور ۱۸۷۷ م و لکهنو
۱۳۲۷ هـ

۸۷ - تحریر الامور فی تفسیر القلندر - تألیف علی انور قلندر فوق درد کر

قلندرها - چاپ لکهنو علوی پرس ۱۲۹۰ هـ

۸۸- الاغصان الاربعة الشجرة الطيبة - تألیف مولوی ولی الله انصاری لکهنوی

فرنگی محلی (متوی در ۱۲۷۰ هـ) با اضافهها اضافهها از پسرش محمد انعام الله تاسال

۱۲۹۶ هـ دردگر ملا احمد اسوار الحق فرنگی محلی و اولاد وی - چاپ لکهنو

۱۲۹۸ هـ .

۸۹- گل بهشتی - تألیف امین احمد ثبات فردوسی - تذکره منظوم بعضی

صوفیه چشتی - چاپ لکهنو ۱۸۸۱ م

۹۰- گل فردوس - تألیف امین احمد ثبات فردوسی - تذکره منظوم شرف الدین

احمد و بعضی صوفیه دیگر - چاپ لکهنو ۱۸۸۴ م

۹۱- روضة النعیم - تألیف امین احمد ثبات فردوسی - تذکره منظوم عبدالقادر

و صوفیه دیگر چاپ لکهنو ۱۳۰۱ هـ

۹۲- معین الاولیا - تألیف فاضل سید امام الدین حسن خان دردگر معین الدین

چشتی احمدیری و حاشینان وی و اولاد روحانی وی - چاپ احمدی ۱۸۹۴ م.

۹۳- تحایف الابرار - (یا تاریخ کبیر کشمیر موسوم به تحایف الابرار فی ذکر

الاولیاء الاحیاء) تألیف حاجی ابو محمد محی الدین مسکین کروی حنفی نقشبندی

آغار در ۱۳۱۰ و اتمام در ۱۳۲۱ هـ در ذکر صوفیه کشمیر در ده « تحفه » - چاپ

امر تسر ۱۳۲۱-۲ هـ

۹۴- تذکرة المتقین - تألیف مولوی سید محمد امیر حسن مداری فنصوری

بن سید شاه احون رئیس مکپور دردگر شاه مدار و حلفای وی و دیگر اعصای سلسله

وی تارمان مؤلف - چاپ کاپور ج ۱ در ۱۳۱۵ هـ و ج ۲ در ۳-۱۳۲۲ هـ

۹۵- انساب منایخ کشمیر - تألیف حدود ۱۱۲۸ هـ در انساب صوفیه کشمیر و

اسیاء و اولیاء (استوری ج ۱ ص ۱۰۵۳)

۹۶- عراس بزرگان - در هند در حدود ۱۱۶۰ هـ ترجمه اعرابی - در تاریخ

- تولد و وفات صوفیه است (استوری ج ۱ ص ۱۰۵۴) .
- ۹۷- ضیاءالقلوب - تألیف عمادالله فاروقی در سلسله‌های صوفیه - چاپ دهلی
۱۸۷۷ م و کانپور ۱۳۱۵ هـ
- ۹۸- حکایات الصالحین - تألیف عثمان بن عمر معروف به کهن - ترجمه از
عربی در بیست باب که هر کدام شامل ده حکایت است . چاپ لاهور ۱۲۹۸ هـ .
- ۹۹- حکایات اولیاء صالحین - (آصیه ج ۱ ص ۳۱۶ ش ۶۳۹) .
- ۱۰۰- انتخاب تاریخ الاخیار - تدکیره سید محمد حویپوری و مریدان وی
(استوری ج ۱ ص ۱۰۵۶) .
- ۱۰۱- کنز الانساب - تألیف عبدالرزاق عطا حسینی در سب نامه صوفیه و
معارف - چاپ بمبئی ۱۸۸۳ م
- ۱۰۲- کرامت الاولیاء - (آصیه ج ۱ ص ۴۶۰ ش ۷۰۶ و ۸۹۴ - استوری ج ۱
ص ۱۰۵۷)
- ۱۰۳- خلاصة العارفين - (آصیه ج ۱ ص ۴۶۰ ش ۴۱۶ - استوری ج ۱ ص ۱۰۵۷)
- ۱۰۴- لمعة الشمس تدکیره منظوم شمس الدین تریری و نعمت الله ولی
(آصیه ج ۲ ص ۸۵۰ ش ۵۰ - استوری ج ۱ ص ۱۰۵۷)
- ۱۰۵- مناقب اصفیاء - تألیف شاه شعیب فردوسی - تدکیره صوفیه معروف - چاپ
کلکه ۱۸۹۵ م
- ۱۰۶- مقولات اولیاء کرام - تدکیره مختصر صوفیه (سجده بر لیس ۵۸۹ و استوری
ج ۱ ص ۱۰۵۹)
- ۱۰۷- مقولات اولیاء الله - اقوال و احوال صوفیه (اتقه ۱۸۹۵ (۱) و استوری
ج ۱ ص ۱۰۵۹)
- ۱۰۸- مشکوة النبوة - تألیف سید علی دردگر صوفیه حیدر آباد و غیره -
(استوری ج ۱ ص ۱۰۵۹)

- ۱۰۹- مخبر الاولیاء- تألیف رشیدالدین مودود لالا چشتی در ذکر صوفیه
(استوری ح ۱ ص ۱۰۵۹)
- ۱۱۰- مناجات خاسی- تألیف حکیم قمرالدین سیالکوٹی تذکرہ منظوم در
نسب نامہ نقشبندی- چاپ لاهور ۱۹۱۱ م .
- ۱۱۱- نسب نامہ شیخ زادگان- در شجرہ بعضی صوفیہ - چاپ لکھنؤ ۱۸۷۶ م
- ۱۱۲- نوادر سقر- تألیف فریدالدین درد کر ۲۲ صوفی چشتی ناشر حمرارات
آبان (استوری ح ۱ ص ۱۰۶۰)
- ۱۱۳- روضة الانوار- تألیف ابوالحسن محمد معروف بن محمدالدین قادری
لاهوری چاپ حہلم ۱۳۰۲ھ
- ۱۱۴- روضة الاولیاء فی احوال اصفیاء- تألیف محمدحسین بن محمد رضا
درد کر حضرت رسول و صوفیہ نقشبندی چاپ امرتسر ۱۳۳۳ھ
- ۱۱۵- رسالہ قطبہ عشقیہ- تذکرہ منظوم شیخ بہرعلیشاہ و صوفیہ چشتی .
چاپ لاهور ۱۹۱۶ م
- ۱۱۶- ریاض الموب- معروف بہ گلزار سرور تألیف محمد امام الدین درد کر
سال تولد و وفات و صلائی اسلام مخصوصاً صوفیہ کرام چاپ لاهور ۱۳۳۳ھ
- ۱۱۷- سالک طریقت- درد کر مشایخ سلسلہ های مختلف صوفیہ چاپ لکھنؤ
۱۳۳۰ھ
- ۱۱۸- شجرہ اولیاء نقشبندی- تألیف حبیب اللہ نقشبندی تذکرہ منظوم
صوفیہ نقشبندی چاپ لدھیانہ ۱۸۸۸ م
- ۱۱۹- شجرہ اولیاء طریقتہ قادریہ مجددیہ- تألیف محمد یوسف علی قادری
شجرہ نامہ م طوم قادریہ تامحمد شیر پیر مؤلف چاپ آگرہ ۱۳۲۲ھ
- ۱۲۰- شجرہ چشتی و قادری و قلندری و صابری- تألیف علام بہیک در شر
و نظم نامہ ح مولوی قادر بخش سہارنپوری چاپ مراد آباد ۱۹۱۲ م

۱۲۱- شجره خاندان نقشبندیہ وقادریہ تالیف ابوالحسن صدیقی بانوتی شعر۔

چاپ آگرہ ۱۸۷۳ م

۱۲۲- شجره مبارکہ چشتیہ صابریہ قدوسیہ مجددیہ محمدیہ وقادریہ۔

تالیف شاہ حبیب اللہ تابی محب اللہی شعر۔ چاپ الہ آباد ۱۹۲۶ م

۱۲۳- شجره قادریہ۔ تالیف رحیم بخش چاپ لاهور ۱۸۷۹ م

۱۲۴- شجره مترکہ منظومہ۔ در شجره سلسلہ قادری (بیر رمان پیحایی)

شعر فارسی تالیف رحیم بخش فوق چاپ لاهور ۱۷۷۹ م

۱۲۵- شجره نقشبندیہ۔ تدکرہ منظوم تالیف سید امام علی۔ چاپ فاروقی

پرس دہلی ۱۸۷۴ م

۱۲۶- شجره قادری۔ تدکرہ شاہ مردان نثر و نظم تالیف غلام سی چاپ

لاہور ۱۳۳۰ھ

۱۲۷- شجره طیبه۔ تالیف حسین اللہ عربوی در شجرہ بعضی سلسلہ های فرعی

نقشبندی۔ چاپ لدھیانہ ۱۹۲۳ م

۱۲۸- شجره طیبه خاندان چشتیہ۔ در شجره سلسلہ های فرعی چشتی یعنی

نظامیہ وصوفیہ و خادمیہ و حللیہ چاپ لکھنؤ ۱۹۲۰ م

۱۲۹- شجره طیبه قادریہ۔ در سب نامہ شاہ علی محمد لاهوری۔ چاپ لاهور

۱۹۰۴ م

۱۳۰- شجره طیبه سلسلہ عالیہ نقشبندیہ۔ تالیف (۹)۔ چاپ لاهور ۱۸۸۹ م

۱۳۱- شجره طیبه سلسلہ عالیہ سہروردیہ حضرت رھیقہ۔ تدکرہ منظوم

تالیف عبدالسلام رفیعی نورپوری در شجرہ صوفیہ سلسلہ رفیقی۔ چاپ لاهور ۱۸۹۹ م

۱۳۲- تدکرہ سلسلہ قادریہ و چشتیہ وغیرہ تدکرہ منظوم تالیف محمد

اسد اللہ خان و محمد حمیظ اللہ چاپ چمچر ۱۸۹۷ م

۱۳۳- شجره العارفین تدکرہ مختصر منظوم خاندان شاہ محمد رفیع الرمان

الہ آبادی تالیف محمد علی! الف چاپ الہ آباد ۱۲۹۷ھ

- ۱۳۴- شمس الانساب تألیف محمد معصوم شریف اصفهانی در شجره شیخ
عبدالقادر حیلانی (استوری ح ۱ ص ۱۰۶۳)
- ۱۳۵- سلسله عالیة تألیف عنایت حسین بن فتح الله با تکمله‌ها از فیض محمد بن
دلدار محمد درد کر مشایخ سلسله کسوه چاپ میر ۱۳۰۶ هـ (در ۱۹۶ ص)
- ۱۳۶- سلسله عالیة چشتیه فخریه نظامیه سلیمانیه در شجره روحانی مؤلف
شاه عبداللطیف جانشین محمد سلیمان چاپ لاهور ۱۸۷۰ م
- ۱۳۷- سلسله عالیة چشتیه فخریه نظامیه سلیمانیه لطیفیه در شجره روحانی
مؤلف شاه عبداللطیف جانشین محمد سلیمان چاپ تیره ۱۹۱۷ م
- ۱۳۸- سلسله قادریه در شجره روحانی مؤلف عبدالحق شاه چاپ فیروپور
۱۹۱۸ م
- ۱۳۹- سلسله اللالی تألیف معین الدین ثابت در شجره سلسله‌های بعشبندی
وقادری و چشتی و سهروردی - چاپ لکهنو ۱۸۸۳ م
- ۱۴۰- شجره مشایخ صوفی کشمیر تألیف (۹) (سجده ایوانو کررن ۷۹- استوری
ح ۱ ص ۱۰۶۴)
- ۱۴۱- تذکره سلطانی . تذکره منطوم سلطان العارفین حمزه محدومی و
اولادش تألیف ملا بهاءالدین کشمیری چاپ لاهور ۱۹۳۳ م
- ۱۴۲- تذکره المشایخ درد کر بعضی مشایخ کروی درویش (استوری ح ۱
ص ۱۰۶۴)
- ۱۴۳- تذکره خواجگان نقشبندیه (سجده پیشاور ۱۰۱۵ و استوری ح ۱ ص ۱۰۶۵)
- ۱۴۴- تذکره صوفیه تألیف رشکی بن دیوان مولال فلسفی (استوری ح ۱
ص ۱۰۶۵)
- ۱۴۵- ثمرات القدس تألیف لال بیگ درد کر صوفیه مرد ورن غالباً از سلسله
چشتی (استوری ح ۱ ص ۱۰۶۵)

- ۱۴۶- تحفة اكملیه تألیف محمد حسن بن حافظ ولی الله كبروی كشمیری
در ذكر اكمل الدین بدخشی وجاشینان وی . چاپ لاهور ۱۳۵۰ هـ
- ۱۴۷- تحفة الاولیاء تألیف مولوی میر احمد شاهرزوانی پیشاوری در ذكر
سید عبدالوهاب صابر معروف به احون پنجو . چاپ لاهور ۱۳۲۱ هـ
- ۱۴۷- فواید الفوائد تألیف نعم الدین حسن بن علاء الدین سنجری (م ۷۲۷ هـ)
مجموعه مملوقات شیخ نظام الدین اربلاء دهلوی (متوفی در ۷۲۵ هـ) که مؤلف
دعری ۱۵ سال ترتیب داده است . در ضمن مباحث صوفی اطلاعات کافی در باره
شرح حال صوفیه قدیم سلسله چشتی آمده است . (نسخه ایوانوش ۲۳۹ و غیره) .
- ۱۴۹- رساله در سلاسل صوفیه در شجره سلسله های صوفیه در هند (ایوانو
(۱۷۷۲)
- ۱۵۰- تذکرة الاولیاء تألیف شیخ صیف (سیف) الدین محمد طبیعت . (سینه
هندی ص ۱۲۸ در دیل نام صیف الدین محمد طبیعت)
- ۱۵۱- تذکرة المعاد تألیف محمد ثناء الله پانی پتی مجددی نقشبندی (متوفی
در ۱۲۲۵ هـ) چاپ بولکشور لکنو
- ۱۵۲- تذکرة المحققین تألیف تاج العلماء سید علی محمد بن سلطان العلماء
محمد نقوی بصیر آبادی لکهنوی چاپ هند
- ۱۵۳- تذکرة الموتی و القبور تألیف مولوی محمد ثناء الله پانی پتی
مجددی نقشبندی (متوفی در ۱۲۲۵ هـ - چاپ هند
- ۱۵۴- تذکرة الانرار و الاسرار تألیف عبدالکریم بن محذوم . چاپ دهلی
۱۳۰۹ هـ
- ۱۵۵- تفریح الطالین فی ارادت مولانا به شمس الدین تألیف محمد افضل
اله آبادی مؤلف شرحی بر دیوان حافظ و اسکندر نامه نظامی (بادلیس ج ۳ ش ۲۴۹۱)
- ۱۵۶- تذکرة الاولیاء تألیف حاج محمد کریم خان کرمانی چاپ بمبئی
۱۳۳۳ هـ

۱۵۷- شجره طیبه تألیف قمر الدین علی متخلص به مست پسر ساء الله متخلص به ثا در ذکر صوفیه سلسله قادری (نسخ) مادین ح ۳ ش ۲۴۹۷ و وینفیلد ش ۵۲).

ب - تذکره های اولیاء و صوفیه که خارج از هند و پاکستان به فارسی تألیف شد است .

۱- طبقات صوفیه عبدالله انصاری (متوفی در ۸۱۱ هـ) در ذکر ۱۲۰ صوفی از سه قرن اول هجری که اکثر مطالبش از طبقات الصوفیین تألیف محمد بن الحسین السلمی (متوفی در ۴۱۲ هـ) گرفته شده است و بعد از مرگ شیخ عبدالله انصاری یکی از مریدان وی ترتیب داده است (نسخ خطی) نافد ناشا ۴۲۶ و نور عثمانیه ۲۵۰۰ و ایوانو ۲۳۴)

۲- تذکره الاولیا تألیف شیخ فریدالدین عطار (متوفی ۶۲۸ هجری) در ذکر تقریباً ۷۰ صوفی باصمیمه در ذکر ۲۰ صوفی . چاپ لیدن و لندن ۱۹۰۵ م و دهلی ۱۸۵۲ م و لکهنو ۱۸۹۱ و تهران ۱۳۲۱ و بمبئی ۱۳۰۵ هـ و لاهور ۱۳۰۶ و ۱۳۰۸ و ۱۳۲۴ هـ (استوری ح ۱ ص ۹۳۷)

۳- تحفة المرشدین من حکایات الصالحین ترجمه فارسی روضه الریاحین فی حکایات الصالحین در ذکر ۵۰ صوفی) از جلال الدین محمد بن عبادی کارونی بایک دلیل در حال شیخ بواسحق کاررونی مرشد مؤلف - (نسخ خطی) دانشگاه لاهور و آیا صوفیا ۱۷۰۲)

۴- ترجمه (فارسی) روضه الریاحین از فضل الله حهان بن اسدالله الحسینی العربی السمنانی در زمان سلطان محمد قطب شاه (۱۰۲۰-۱۰۳۵ هـ) (نسخه خطی) (ته ۱۰۲۶)

۵- ترجمه خلاصه المقاهر یا ترجمه التکمله از یکی از مریدان شیخ جلال الدین بحاری به رهمایش مرشد.

- ۶- مناقب العارفين تأليف شمس الدين احمد افلاكي مرید جلال الدين عارف نوه جلال الدين رومی آغاز در ۷۱۸ و اتمام در ۷۵۴ هـ در ذکر جلال الدين رومی وغيره (استوری ج ۱ ص ۹۳۸)
- ۷- خلاصة المناقب تأليف احمد بن صمد از ميريدان جلال الدين بخاری خلاصه ای از کتاب فوق تهیه کرده است (ایوانو ۲۴۱)
- ۸- ثواقب الصفا اولياء الله تأليف عبدالوهاب بن جلال الدين محمد همدانی بسال ۹۴۷ هـ خلاصه ای از مناقب العارفين (شماره ۶ فوق) (اته اتدیا آفس ۶۳۱)
- ۹- شیرازنامه تأليف احمد بن ابی الحیر شیرازی بسال ۷۴۴ هـ درد کر عرفای شیراز. (استوری ج ۱ ص ۹۳۷)
- ۱۰- ضفوة الصفا تأليف توکلی بن اسماعیل بن ساجی اردبیلی معروف به ابن برار بسال ۷۵۹ هـ درد کر شیخ صهی الدین اسحق و برش صدرالدین موسی (استوری ج ۱ ص ۹۴۰)
- ۱۱- تذکره ضفوة الصفا که ابوالفتح الحسینی نامر شاه طهماسب صفوی (۹۳۰-۹۸۴ هـ) دوباره ترتیب داد و بقول ریو تنها مقدمه و خاتمه اضافه کرد. خاتمه آن مشتمل است بر ذکر اولاد صهی الدین تاشاه طهماسب (نسخ خطی ریو ج ۱ ص ۳۴۵ و او تکمله ۸۳۷ و مشهد ج ۲ فصل ۱۴ ش ۶۸)
- ۱۲- کتاب ملازاده یا رساله ملازاده تأليف احمد بن محمد معروف به معین الفقراء که در قرن نهم میریسته است مشتمل است بر شرح حال معاریف مخصوصاً صوفیه که در بحارا مدفونند - نسخ خطی دانشگاه لنین گراد ۹۴۷ و ۹۴۸ - دانشگاه تاشکند سمونوف ۶۴ و مجلس ۲۲۵ هـ بحارا سمونوف ۹۲ - چاپ بحارا ۱۹۰۴ م
- ۱۳- تذکره شیوخ بحارا - طاهر آهنان تذکره فوق است تأليف احمد بن محمد (رجوع سود بهر المان - روزن ص ۱۳)

- ۱۴- تذکره هزاره هزار . ترجمه فارسی شد الأزار عن روار المرار تألیف معین الدین ابوالقاسم حیدر . ترجمه اربعین بن حمید شیرازی متوفی بعد از ۷۹۱ هـ چاپ شیراز ۱۳۲۰ ش.
- ۱۵- تفحات الانس من حضرات القدس تألیف نورالدین عبدالرحمن حامی (متوفی در ۸۸۹ هـ) درد کر قریب به ۵۶۷ صوفی (استوری ح ۱ ص ۹۵۴)
- ۱۶- محال العشاق تألیف عبدالعاری سلطان حسین آغار در ۹۰۸ هـ و اتمام ۹۰۹ هـ درد کر ۷۶ صوفی (استوری ح ۱ ص ۹۶۱)
- ۱۷- رشحات عین الحیات تألیف فخرالدین علی بن الحسین الواعظ کاشمی المشتهر به الصفی (متوفی در ۹۳۹ هـ) (استوری ح ۱ ص ۹۶۴)
- ۱۸ و ۱۹ تذکره اولیاء و سلسله العارفین دو تذکره تألیف محمد بن برهان الدین سمرقندی معروف به محمد قاصی (متوفی در ۹۲۱ هـ) مرید خواجه عبیدالله احرار نقشبندی (استوری ح ۱ ص ۹۶۷)
- ۲۰- تاریخ سلسله نقشبندی تألیف ابوالمحسن محمد باقر بن محمد علی در ۹۴۷ هـ (استوری ح ۱ ص ۹۷۳)
- ۲۱- روضة الجنان و حنة الجنان تألیف حسین واعظ قزوینی تشریحی سال ۹۷۹ هـ (ایضاً ۹۷۵)
- ۲۲- سلسله نامه خواجگان نقشبند تألیف نورالدین محمد بن حسین قزوینی در ذکر شیوخ نقشبندی سال ۹۷۸ هـ (ایضاً ۹۷۵)
- ۲۳- سعیدیة تألیف حسین بن میر حسین حسینی سرحسی سال ۹۸۴ هـ درد کر خواجه های جوینار (ایضاً ۹۷۶)
- ۲۴- ریاض الاولیا منسوب به معین الدین مبری در اواخر سده دهم درد کر ارباب و اولیاء (ایضاً ۹۷۶)
- ۲۵- تاریخ مزارات بلخ تألیف محمد صالح بن امیر عبدالله فادررمان عبدالؤمنان اوزبک (۱۰۰۶ هـ)

- ۲۶- تاریخ مدفونین بلخ و حالات سمرقند اسم مؤلف ندارد (ایضاً ۹۸۱هـ)
- ۲۷- سراج السالکین و لطایف العارفین تألیف عبد الله نقشندی در ذکر شیخ لطف الله چشتی (متوفی در ۸۹۷۹هـ) و صوفیه نقشندی (ایضاً ۹۸۱هـ)
- ۲۸- روضة اطهار تألیف محمد امین حشری تبریزی بسال ۱۰۱۱هـ در فهرست صوفیه که در تبریز دفن شده اند چاپ تبریز ۱۳۰۳هـ
- ۲۹- مطلب الطالبین تألیف ابی العباس محمد طالب در حدود ۱۰۵۶هـ در ذکر شیوخ جوینار (استوری ج ۱ ص ۱۰۰۴)
- ۳۰- ثمرات المشایخ تألیف سید زنده علی المفتی در اواخر قرن ۱۲هـ در ذکر شیوخ آسیای مرکزی (ایضاً ۱۰۱۲هـ)
- ۳۱- سلسله النسب الصقویه تألیف شیخ حسین بن شیخ اندال زاهدی بنام شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۵۵هـ) در ذکر صفی الدین اسحاق و اولاد وی.
- ۳۲- تذکره خواجگان یا تذکره عربیان تألیف محمد صادق کاشغری بسال ۱۱۸۲هـ (ایضاً ۱۰۲۶هـ)
- ۳۳- مجمع المحققین تألیف ملا محمد صادق یارکندی بسال ۱۲۰۸هـ در تاریخ خواجگان کاشغر (ایضاً ۱۰۳۵هـ)
- ۳۴- ریاض الواصلین یا تذکره واصلین، تذکره منظوم که گرامی بقرمایش محمد رحیم خان حیوه (۱۲۲۱-۱۲۴۱هـ) سال ۱۲۲۹هـ تألیف کرد (ایضاً ۱۰۳۷هـ)
- ۳۵- آداب المسافرین تألیف آقاتقی خوئی در ذکر صوفیه (ایضاً ۱۰۴۰هـ)
- ۳۶- ریاض العارفین تألیف رضا قلیخان هدایت سال ۱۲۶۰هـ (ایضاً ۱۰۴۰هـ)
- ۳۷- انیس الطالبین تألیف محمد شاه محمود بن میرزا فاضل قراس میان سالهای ۱۱۰۵ و ۱۱۲۵هـ در ذکر صوفیه مخصوصاً خواجیه محمد عبدالله بن خواجیه یحیی شادی سیره مخدوم اعظم (بادلین ح ۳ ش ۲۴۹۴).
- ۳۸- مناقب اولیاء شریفی تألیف شریف بن شریفی سال ۱۰۰۵هـ در ذکر شیوخ

وصوفیه ترک مخصوصاً اجداد مؤلف بنام سلطان محمد سوم عنوان کرده است (فهرست کتابخانه شخصی پراون ۱۳۵)

۳۹- شمایل اتقیا اسم مؤلف ندارد درد کر اولیاء و صوفیه (ایضاً ۱۴۰)

۴۰- جامع المقامات تألیف عبدالعباس بهاء الدین بن محدوم اعظم درد کر محدوم اعظم مؤسس خاندان خواجه در ترکستان شرقی ناد کر سب و معامات و گزایات وی (پاد لاین ج ۳ ص ۲۴۹۳)

۴۱- تذکره اویسیه اسم مؤلف ندارد در دکر سلسله اویسیه (ایضاً ش ۲۴۹۷)

۴۲- طرایق الحقایق تألیف معصوم علی بن رحمت لعلی نعمت المللی الشیرازی در تهران در صفر ۱۳۱۸ درد کر صوفیه و عرفای بعضی سلسله های صوفیه

۴۳- اذکار الازکیاء فی بیان مذاقب المشایخ الطرق (فهرست فارسی خدیو مصر چاپ مصر ۱۳۰۶ ص ۴۹۸)

۴۴- ترجمه تکمله کتاب دروخته الریا حین فی حکایات الصالحین عبدالله الیافعی - اسم مترجم معلوم نیست (سحه ایضاً ۵۰۲)

۴۵- مذاقب مزارات بخارا ای شریف (سحه لنین گراد ۳۹۰- شاید رساله مزارات بخارا شریف - سحه پیشاور ۹۹۹ الف)

۴۶- رساله نزرگان سمرقند (بخارا سمویوف ۷۱)

۴۷- سلسله عالییه شجره خواجه عبیدالله احرار و خاندان وی تألیف عبدالهی بن ابوالفتح الحسینی از اولاد خواجه احرار - سحه دانشگاه تاشکند (۵) ۷۴

۴۸- طبقات مشایخ نقشبندیه بخارا (سحه دانشگاه لنین گراد ش ۸۵۴)

۴۹- تاریخ اجداد و فرزندان واصحاب حضرت مولانا جلال الملة والدین محمد رومی (سحه لیدن ج ۵ ص ۲۳۲ ش ۲۴۶۰)

- ۵۰- فضایل بلخ اصلاً سال ۶۱۰ هجری تألیف شده بود و بعداً در سال ۶۲۳ هجری
کسی آنرا پیرمایش قاضی فخرالدین ابوبکر بهارسی ترجمه کرد که قسمت سوم
آق در ذکر ۲۰ شیخ بلخ و اطراف آنست (استوری ج ۱ ص ۱۱۱۳)
- ۵۱- شرح حال اولیا (نسخه - لیسندریا نا ص ۱۱۶ ش ۷۹۰)
- ۵۲- تذکرة القبور تألیف عبدالکریم بن حاج ملامهدی اصفهانی در ذکر
عرفا و فضلائیکه در اصفهان مدفونند چاپ اصفهان ۱۳۲۴ هجری
- ۵۳- تذکرة العارفين تألیف هادی عرفانی فسائی
- ۵۴- تذکرة الموحدين تألیف شیخ حواد یزدی مقیم مشهد . چاپ ایران
(ناشعنة الحسينیه در یک جلد)
- ۵۵- تذکرة السالکین تألیف حاج میرزا اردبیلی . چاپ تهران ابن سینا
- ۵۶- تذکرة الاولیا تألیف حاج شیخ علی چاپ باکو
- ۵۷- تذکرة الاولیا تألیف شمس الدین بن حسرو بن پرویز سلماسی پرویزی .
چاپ تبریز ۱۳۳۳ هجری
- تذکرة الاولیا یا مزارات کرمان تألیف سعید محرابی کرمانی باهتمام
کوهی کرمانی . چاپ تهران ۱۳۳۰ هجری
- ۵۹- اسرار الابرار فی اخبار الاخیار مستحذ تذکرة الاولیا و تبصرة
الاصفیا در ۸۴ باب . (نسخه مورخه ایران ناستان تهران ش ۳۵۹۲ مورخه ۹۸۲ هجری
وقف شاه عباس بر آستانه شیخ صعی در اردبیل در ۱۰۱۷ هجری)

ضمیمه ششم

تذکره علماء و فضلاء و ملوک و امرا و خطاطان و غیره که گاهی دیگر کسانی را که شعر میسرودند نیز شاملند

الف- تذکره علماء و فضلاء و غیره که در هند و پاکستان تألیف شده است

(۱)- تذکره علماء و فضلاء

۱- تحفة الکرام تألیف میر علی شیر قانع تنوی بسال ۱۱۸۰-۸۱ هـ

۲- ارمغان احباب تألیف شمس العلماء مولوی محمد حسین استاد میسیون

کالج لاهور بسال ۱۸۹۰م/۱۳۰۸ هـ درد کر شعرا و ملوک ترتیب العما چاپ لاهور
۱۸۹۰م و ۱۹۱۸م

۳- آینه حق نما تألیف (۴) بسال ۱۲۳۱ هـ بنام غازی الدین حیدر شاه اود

درد کر ادبا و فضلاء شیعه مخصوصاً سید دلدار علی و استادان و شاگردان وی و بعضی

اشخاص دیگر که در لکهنو در زمان وی میریسته اند. (سح حطی ایندیا آفیس دی

پی ۱۲۵۹ (b) آصفیج ۲ ص ۱۳۳۰ و ح ۳ ص ۱۸۲ و نانکی پور تکمله ثانی ش ۲۰۶۲)

۴- مجمع المقول تألیف محمد علی بن حاجی حسن هندی مشتمل بر ذکر

معارف شیعه که تعریف ساخته و نه کر بلا رفته برای امام حسین آه و نگاه میکرده اند

(نسخه : برلن ۱۰۲۰)

- ۵- مجموعه حیدر شکوه تألیف میرزا محمد حیدر شکوه تبیجه محمد شاه (۱۱۳۱-۶۱ هـ) در ذکر علما و فضیله شیعه. (سجده حطی: ایوانو تکمله ثانی ۹۳۱)
- نجوم السماوی تراجم العلماء تألیف مولوی محمد علی کشمیری الاصل ثم لکھوی بسال ۱۲۸۶ هـ بر مایش سید حامد حسین درسه «نجم» (یک نجم برای یک قرن) و یک حاتمہ. این کتاب مشتملست بر ذکر علما و ادبای شیعه از قرن ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ هجری چاپ لکھنؤ ۱۳۰۳ هـ
- ۶- میزان الاخلاق تألیف سید محمد علی بن سید جعفر یردی بسال ۱۲۴۴ هـ در هند در شرح حال مؤلف و مدح دولت انگلیس و ذکر معاریف یرد
- ۸- مظهر الاحدیہ فی بیان الانساب السادات زیدیہ تألیف سید عبدالاحد طمر آبادی شجره نامه سادات زیدی طمر آباد (در ۴ میل جنوب شرقی حوینپور هند) اررمان آدم تارمان مؤلف. چاپ حوینپور ۱۹۱۴
- ۹- تذکرہ امر و ہہہ تألیف سید مظاہر حسین امر و ہوی مدرس تاج المدارس امر و ہہہ در ذکر علما و فضیله متقدم و متاخر امر و ہہہ (اتقص ۵۳۰ و الذریعہ ج ۴ ص ۳۷)
- ۱۰- تذکرہ علمای ہند تألیف احمد علی چاپ ہند ۱۸۹۴ میلادی
- ۱۱- آثار النکرام تألیف میر علامہ ملی آراد بلگرامی بسال ۱۱۶۶ هـ (مادہ تاریخ: حتامہ مسک) کہ حلد اول آن در ذکر شیوخ و علمای ہند مخصوصاً بلگرام است. چاپ ہند
- ۱۲- قاموس المشاہیر (ارماحد مقالات الشعرا چاپ کراچی ۱۹۵۷ م)
- ۱۳- ریاض الافکار تألیف سید علی عبرتی بسال ۱۲۶۸ هـ در ذکر شرمگاران قرن ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ م کہ بسیاری از آنان شاعر ہم بودند (رحوع شود بہ آثار عبرتی در دیل بحث در بارہ فمعراج الخیال، در کتاب حاضر)
- ۱۴- تذکرہ علماء تألیف خیر الدین ہمدانہ آبادی (متوفی در حدود ۱۸۲۷ م)
- در ۱۵ حمادی الاول ۱۳۱۶ هـ در ذکر ۲۸ ہر ارفضلا و علمای حوینپور. چاپ نا ترجمہ انگلیسی در کلکتہ ۱۹۳۴ م

۱۵- تجلی نور معروف به تد کرد مشاهیر خوینور تالیف سید نورالدین ریدی

ظفر آبادی جو پوری در ۱۸۸۱م در دکر صوفیه و ادباء و سغرای خوینور چاپ حلدی ۱
در جوینور ۱۸۸۹م و حلدی ۲ در جوینور ۱۹۰۰م

۱۶- نخبه التواریح تالیف سید محمد آل حسن بن سید بدیر احمد مودودی

امرو هوی در دکر صوفیه و فضالی امر و هه در سال ۱۲۹۶ه در یک مقدمه و چهار باب و
یک خاتمه . چاپ امر و هه ۱۸۸۰م

۱۷- شرایف عثمانی تالیف علام حسن ثامن صدیقی فر شوری بلگرامی در ۱۱۷۹ه

در دکر معاریف بلگرام برای اصلاح اشتباهات مآثر الکرام آراد بلگرامی (سخه
۲۸۸ و غیره استوری ج ۱ ص ۱۱۱۵)

۱۸- مرآت الاحوال جهان نما تالیف احمد بن محمد علی اصمبانی بهبانی

در عظیم آباد بسال ۱۲۵۳ه و بنام محمد علیسان قاحار (یسر ارشد فتحعلیشاه متوفی
در ۱۲۳۷ه) . (سخ ریوح ۱ ۱۳۸۵ و ریو تکمله ۱۳۱ و بانکی پور ح ۷ ص ۶۲۸ و نوهار ۹۶
و ایندیا آفیس دی پی ۷۴۸ و ایندیا آفیس ۳۹۴۱ و ایوانو ۲۷۸ و ایوانو تکمله ثانی ۹۳۵
و آصفیه ح ۱ ص ۲۵۳ ش ۱۹۵ و بدیر احمد ۷۱)

۲- تذکره الامراء

۱- تذکره الامراء تالیف کیول رام سال ۱۸۶۱ه در دکر امرائی که در دربار

تیموریان هند اررمان اکر تا عالمگیر شاه میریسه بد در دوان سرتیب در دکر
امرای مسلمان و هندو (سخه ریوح ۳ ص ۸۷۱)

۲- ارشاد الوزراء تالیف صدرالدین محمد بن بردست خان دررمان محمد ساه

(۱۱۳۱-۱۱۶۱ه) در دکر و ررای ایران و هند (بعد از اسلام) (سخه ناقص الآخر
ریوح ۱ ص ۳۳۸)

۱۰- مؤلف پیشاغورث و سقراط و افلاطون و ارسطو و غیره را و ریر گشتامپ و همس و

همای و دارا و شاهان دیگر ایرانی نوشته است: ۱

۳- آثار الامراء - (رجوع شود به آثار مصاصم الدولة در دلیل بحث درباره بهارستان سخن در کتاب حاضر)

(۳) - تذکره های سلاطین

- ۱- حدایق السلاطین تألیف علی بن طیمور سظامی سال ۱۰۹۲ هـ
- ۲- حدیقة السلاطین تألیف میرزا نظام الدین احمد شیرازی سال ۱۰۵۴ هـ^۱
- ۳- سلاطین السلاطین تألیف میرزا ابراهیم ریزی^۱
- ۴- تذکره الملوك تألیف میر رفیع الدین ابراهیم شیرازی سال ۱۰۱۲ هـ^۱

(۴) - تذکره های خطاطان

- ۱- تذکره خوشویسان تألیف علام محمد هفت قلمی دهلوی (متوفی در حدود ۱۲۳۹ هـ) دردگر خطاطان که اکثرشان شاعر بوده اند چاپ کلکته ۱۲۲۸ هـ با اهتمام وتصحیح محمد هدایت حسن مدرس عربی و فارسی در پرسیدنسی کالج کلکته هند
- ۲- مفتاح الحظوظ رضا علی شاه قادری در هند در ۱۲۴۹ هـ تألیف کرد.

۳- تذکره علما و فضلا و غیره که خارج از هند و پاکستان تألیف شده است

(۱) - تذکره علما و فضلا و تاریخ ادبیات

- ۱- مجالس المومنین تألیف قاصی نورالله شومتری سال ۱۰۱۰ هـ مجلس ۱۲ و مجلس آخر آن مشتملست بر دگر تعرای فارسی چاپ تهران ۱۲۶۸ هـ و ۱۲۹۹ هـ (برای مسح خطی رجوع شود به استوری ح ص ۱۱۲۹)
- ۲- تاریخ سلما و شعرای گیلان تألیف حسن شمس گیلانی . چاپ تهران سال ۱۳۲۷ ش فصل ۲ در شرح حال علما و شعرا و نویسندگان گیلان و حاتم در دگر بعضی ار شعرای قم

۳- تجرنة الاحرار و تسلیة الابرار تألیف عبدالرزاق بیگ دنبلی آذربایحانی

محلص به مقتون (متوفی در ۱۳۴۳ هـ)

۱- ارما حد کلام الملوك (اردو) تألیف میر سعادعلی رسوی چاپ هند سال ۱۳۵۷ هـ

- ۴- تذکره شمس التواریخ تألیف اسدالدین محمود گلپایگانی ساکن اصفهان سال ۱۳۲۱ هـ در چهار رکن مشتمل بر دگر فقها و حکما و عرفا و شعرا چاپ اصفهان (الذریعه ج ۴ ص ۳۸)
- ۵- هدایق الجنان تألیف عبدالرراق بیگک دسلی آذربایجان منخلص به معتون (متوفی در ۱۲۴۳ هـ) دردگر سرگذشت مؤلف و تراجم احوال شعرا و فضایل معاصر شیراز و شمه‌ای از احوال کریمخان زند تا ظهور آقا محمدحاج قاجار.
- ۶- سامی فی الاسامی تألیف حشری تبریزی در شرح حال مشاهیر شعرا و علما و صلحای مدفون در تبریز و نواحی آن. (چاپ شده است)
- ۷- قصص العلماء تألیف محمد بن سلیمان تنکانی (متوفی در ۱۳۰۸ هـ) در ۱۲ رجب ۱۲۹۰ در ۱۵۲ نفر از علمای شیعه چاپ تهران ۱۳۰۴ و ۱۳۰۸ و بمبئی یالکهنه ۱۳۰۶ و تبریز ۱۳۲۰ هـ.
- ۸- آثار الشيعة الامامية تألیف عبدالعزیز جواهر کلام اصلا در ۲۰ جلد که از آن ظاهرأ تنها دو جلد چاپ شده است. ترجمه فارسی آن در دو جلد در مطبع مجلس تهران بسال ۱۳۴۲ هـ و ۱۳۰۷ ش چاپ شده است
- ۹- ملتصق الاحصاء خالص من الریا ترجمه فارسی شد الارار فی حفظ الاورار عن زوار المرار - (هرار مرار) که معین الدین ابوالقاسم حنیدی الشیرازی سال ۵۷۹۱ هـ بعرنی تألیف کرد و پس روی عیسی بن جمید الشیرازی آنرا بفارسی ترجمه کرد این کتاب در باره معاریفی است که در شیراز مدفونند (سج ترجمه: ریو ح ۱ ص ۳۶۴- چاپ شیراز ۱۳۲۰ ش)
- ۱۰- تحفة الاحیاء فی تذکرة الاولیاء و الشرفا تألیف شیخ علی بن الحسین المدعوبه رین العابدین الگنجوی الصعوی سال ۱۲۹۱ هـ نام ناصرالدین شاه قاجار دردگر ۳۱۸ تن ارفصلا و مشاهیر شعرای شهرهای مختلف ایران
- ۱۱- رجال اصفهان یا تذکرة القبور تألیف ملا عبدالکریم بن حاج ملامهدی گزی بر خواری اصفهانی (متوفی در ۱۳۳۹ هـ) در شرح تکایا و قبور علما و عرفا و شعرا و

دانشمندان نامی واقع در اصفهان و مؤلف در ضمن ترجمه مختصر و آثار و اشعار آنان را هم آورده است. چاپ اصفهان ۱۳۶۹ هـ

۱۲- **ریحانة الادب** تالیف میرزا محمدعلی بن محمد طاهر تبریزی خیابانی معروف به مدرس (متوفی در سال ۱۳۷۳ هـ) در ذکر برگگان و دانشمندان بترتیب الفبا چاپ درشش جلد در تهران ۱۳۳۵ ش.

۱۳- **نامه دانشوران** تحت نظر جمعی ماسد شمس العلماء شیخ محمد مهدی عبدالرب آبادی (متوفی در حدود ۱۳۱۴ هـ) و اعتماد السلطنه محمدحسن خان مراغه‌ای تهرانی ملقب به صبیح الملک (متوفی در ۱۳۱۳ هـ) و حاج میرزا ابوالفضل ساوجبی (متوفی در ۱۳۱۲ هـ) در ذکر جمعی از فقها و ادبا و شعرا و اطبا و عرفا و فلاسفه و مردان نامی و آثار و اشعار آنان بترتیب الفبا. ناتمام مانده و پاشین «شاه نعمت‌الله ولی» پایان یافته است چاپ تهران در هفت جلد در سال ۱۳۱۳ هـ تا ۱۳۲۴ هـ (نیر و جوع شود به استوری ص ۱ ص ۴-۱۱۷۳ که آغا استوری نام این کتاب را «نامه دانشوران ناصری» ذکر کرده است)

۱۴- **دانشوران خراسان** تالیف علامه رضا ریاضی. چاپ تهران ۱۳۳۶ س

۱۵- **حديقة الاحباب فی ذکر المعروفین بالکسی واللقاب و الانساب** تالیف حاج شیخ عباس قمی سال ۱۳۴۹ هـ در ذکر شعرا و فضایل شیعه و سنی متقدم و متأخر بترتیب الفبا در سه باب چاپ نصف ۱۳۴۹ هـ و بهران ۱۳۲۹ ش

۱۶- **وفیات معاصرین** تالیف میرزا محمد بن عبدالوهاب قزوینی در ذکر معاصرین (شعرا و غیره) بترتیب الفبا در محله «یادگار» که از ح ۳ تا ج ۵ ش ۱۰ (با بعضی وقعه‌ها) جاری بود.

۱۷- **شرفارسی معاصر** تالیف ایرج افشار در ذکر نویسندگان (و بعضی شعرا) نامتحنات آثار مشهور آنان چاپ تهران ۱۳۳۰ ش.

۱۸- **دانشمندان آذربایجان** تالیف محمد علیخان تربیب در ذکر معاریف آذربایجان مخصوصاً شعرا و فضایل آنها چاپ تهران ۱۳۱۴ ش.

- ۱۹- تاریخ ادبیات ایران تألیف استاد حلال‌الدین سنا همائی اصفهانی
از آثار تارمان معول. چاپ تبریز ۱۳۴۸ هـ در دو جلد.
- ۲۰- مختصری در تاریخ تحول نظم و نثر پارسی تألیف دکتر ذبیح‌الله صفا
چاپ تهران ۱۳۳۷ ش
- ۲۱- تاریخ ادبیات ایران تألیف دکتر رضا راده شفق چاپ تهران ۱۳۳۶-
۱۳۳۷ ش
- ۲۲- تاریخ ادبیات ایران تألیف دکتر ذبیح‌الله صفا جلد اول چاپ تهران
در ۳۳۳ ش و ج ۲ چاپ تهران در ۱۳۳۶ ش و ج ۳ چاپ تهران در ۱۳۴۱ ش
- ۲۳- (ترجمه فارسی) تاریخ ادبیات ایران ادوارد براون جلد اول ترجمه آقایی
علی پاشا صالح. چاپ وزارت فرهنگ تهران ۱۳۳۴ ش «وارسعدی تاجامی» ترجمه
جلد سوم از اسناد علی اصغر حکمت. چاپ تهران در ۱۳۲۷ ش.
- ۲۴- نجوم السماء تألیف محمد صادق بن مهدی در اواخر قرن ۱۳ هـ در زمان
ناصرالدین شاه در دگر فقهای شیعه در عصر صفوی تا اواسط قاجاریه.
- ۲۵- ریاض الصفا فی مشاهیر الرجال والنساء یا «صحایف العالم» یا «مرآة
الحق» تألیف محمد مهدی فروع اصفهانی پسر محمد باقر بهجت اصفهانی که
هر دو از شعرای بیمه قرن ۱۳ هـ بودند. مؤلف تا ۱۲۸۵ هـ در قید حیات بود چون در آن
سال وی کتاب تذکره مآثر المعاصرین تألیف کرده است. ریاض الصفا در تاریخ
ارزمان آدم و دگر پیغمبران و شاهان و عارفان و فقیهان و قاصیان و ادیبان و ساعران
(برگه ۳۰۳-۳۲۲) و طریقان و بوارندگان و زنان نامدار و غیره میباشد. نسخه بخط
مؤلف. فهرست اهدائی مشکوه ج ۲ ص ۶-۵۸۴
- ۲۶- تذکره الاسامی تألیف میرزا آفندی (۴) سال ۹۵۷ هـ در دگر شاه
اسمعیل صفوی و شعرا و علما و دررا و مشاهیر زمان وی. نسخه . فهرست کتابخانه
الحدیو المصریه ص ۵۰۱ .

۲۷ - آثارالوزراء تألیف سیف‌الدین حاجی بن نظام‌العقیلی بنام خواجہ
نوام‌الدین نظام‌المک حوافی وریدر دو معالہ - نسخہ - ریو تکلمہ ش ۱۰۱
ع ۶۹ ب).

۲۸ - شکوفہ‌های ذوق و ادب تألیف ابوالحسن احتشامی در حدود ۱۳۳۷ ش
در دگر بعضی استادان و شعرا و نویسندگان معروف معاصر ایران. چاپ در حدود
۱۳۲۷ ش

۲۹ - داستان دوستان یا تذکرہ ادبا و شعرای آذربایجان تألیف (؟)

۳۰ - تاریخ ادبیات ایران محمد رضا دائی جواد چاپ تهران ۱۳۳۶ ش.

۳۱ - (ترجمہ) تاریخ ادبیات هرمان اته اردکتر رضا رادہ شفق تهران - چاپ
سگاہ توجمہ و نشر کتاب ۱۳۳۷ ش

۳۲ - نخستین گنگرہ شعرا و نویسندگان ایران چاپ احسن فرهنگی
ایران و شوروی تهران

۳۳ - تاریخ میر سید شریف راقم تألیف احوں دملا شرف‌الدین معروف بہ علم
اندجانی در قطعہ های تاریخ راجع بہ ملوک و عرفا و فضلاء و غیرہ کہ از زمان تولد
تیمور ۷۳۶ھ تا ۱۰۵۴ھ میریستہ اند (استوری ح ۱ ص ۳۸۷ و ۱۱۱۶)

۳۴ - بررمان و سخن سرا یان همذان تألیف دکتر مہدی در حنسان - چاپ تهران
۱۳۴۱ ش

۳۵ - تذکرہ علمای اسلام یا ستارگان فروران تألیف یحیی نوری چاپ
تهران ۱۳۳۴ ش

تذکرہ های خطاطان

۱ - امتحان الفضل یا تذکرہ خطاطین تألیف میرزا سگلاح خراسانی
سال ۱۲۹۱ھ در زمان ناصرالدین‌سہ قاجار در دگر ۳۴ صفحہ از مشاہیر خطاطین کہ
اکثرشان شاعر بوده اند چاپ تبریز ۱۲۹۱ھ

تذکره‌های سلاطین

۱- تاریخ کلام الملوك تالیف میرزا محمد یوسف لاهیجی در تاریخ و احوال سلاطین است (فهرست کتب فارسی کتابخانه حدیو مصر چاپ مصر ۱۳۰۶ ص ۵۰۰)

ضمیمه هفتم

کتاب عمومی که ضمناً ذکر شعرای فارسی را هم دارد

الف. کتاب عمومی که در هند و پاکستان تالیف شده است

- ۱- تاریخ فرخ آبادی تالیف سید ولی الله فرخ آبادی مشتمل بر ذکر شعرا و علمای فرخ آباد سال ۱۲۴۸ هـ. سحبه آن در کتابخانه رامپور هند موجود است
- ۲- صحیح صادق تالیف میرزا محمد صادق متخلص به صادق زبیری اصفهانی آزادانی (عموی طاهر نصر آبادی مؤلف تذکره نصر آبادی) آغار در ۱۰۳۱ هـ و پایان در ۱۰۴۸ هـ مشتمل بر چهار مجلد این کتاب در تاریخ و جغرافی است و مجلد سوم آن در ذکر معارف ده قرن اول هجری است
- ۳- مرآت العالم تالیف شیخ محمد باقی سهارپوری (متوفی در ۱۰۹۴ هـ) بسال ۱۰۷۸ هـ که در تاریخ و جغرافی است و خاتمه آن در ذکر شعرا و فصلای معاصر مؤلف است.
- ۴- فرحت الناظرین تالیف محمد اسلم انصاری قادری بسال ۱۱۸۴ هـ (بادلین ۱۱۹۴ هـ) خاتمه آن مشتمل است بر جغرافی هند و ذکر بعضی شیوخ و علما و شعرای معاصر شجاع الدوله
- ۵- حدیقه الاقالیم تالیف مرتضی حسین بلگرامی میان سالهای ۱۱۹۲ و ۱۱۹۶ هـ

در تاریخ و جغرافی هب اقلیم مخصوصاً هندوستان اسب و ضمناً ذکر بعضی شعرا و فضلا را هم شامل است .

۶- جام جهان نما تالیف مظفر حسین متخلص بهوصفی و ملقب به مهارت خان بسال ۱۱۸۰ هـ . دائرة المعارفی است در تاریخ و جغرافی و تاریخ طبیعی و فیریک و اخلاق و سیاست و دستور و طب و غیره در دو جلد . جلد دوم آن در ذکر شعرای فارسی از زمان اکبر تا ۱۱۸۰ هـ است . نسخه . بامکی پور تکمله اول ص ۱۰ ش ۱۷۵۲ هـ .

۷- صحیفه الاعمال و مرآت الاحوال تالیف عبدالعلی اسلام آبادی در تاریخ اسلام آماد (چاتگاؤں) و فضلالی آنجا چاپ آگزه ۱۸۸۹ م

۸- رساله سالار جنک یا آبادی دهلی در شرح شهر دهلی و انبیه و غیره آن و مشایخ و شعرا و فضلالی معاصر مؤلف . نسخه ریوج ۲ ص ۸۵۸ ب و غیره بیر په رجوع شود استوری ج ۱ ص ۱۱۸

۹- مرآت احمدی تالیف علی محمد خان در ۱۱۷۵ هـ . حاتمه آن در ذکر صوفیه و سادات مدفون در احمد آباد و مضافات آن اسب (استوری ج ۱ ص ۳۱-۷۲۹ و ۱۱۱۲)

۱۰- برهان الفتوح تالیف محمد علی بن محمد صادق الحسینی بيشاموری کتبی برهانیوی در ۱۱۴۸ هـ که باب ۱۵ آن و در ذکر صوفیه اسب (استوری ج ۱ ص ۱۰۲۲)

۱۱- چهار گلشن تالیف رای چترمن در ۱۱۳۷ هـ که گلشن چهارم آن در ذکر صوفیه اسلام و هندو اسب (استوری ج ۱ ص ۱۰۲۶)

ب- کتب عمومی که خارج از هب تالیف شده است

۱- چهار مقاله تالیف نظامی عروسی سمرقسی در حدود ۵۵۰ چاپ تهران
۲- نهارستان تالیف حاج شیخ محمد حسین آیتی چاپ ۱۳۲۷ ش باهتمام امیر معصوم خان حریمه در تاریخ و جغرافی و تراجم رجال قاینا ب و قهستان در چهار

مقاله مقاله چهارم آن در ذکر تراجم و حال و بزرگان قهستان و امر او و ویرا و شعر است.

۳- تذکره شوستر تالیف سید عبدالله جرایری متخلص به فقیر (متوفی در ۱۷۳۳ هـ)

بسال ۱۱۶۴ هـ و سپس مؤلف در ۱۱۶۹ هـ لاحقتهای بآن اضافه کرد مشتمل است بر قاریخ و

تراجم عدهای از علما و سادات و شعرا و رجال و حکام شوستر در ۴۴ فصل. چاپ کلکته

بسال ۱۳۴۳ هـ تصحیح خان بهادر مولا بخش و محمد هدایت حسین.

۴- لطایف الطوائف تالیف فخرالدین علی صفی بیهقی (متوفی در ۹۳۹ هـ).

باب بهم آن مشتمل است بر لطایف شعرا که مؤلف صمناً شرح حال مختصری از بعضی

شعرا نیز آورده است چاپ بهران ۱۳۳۶ ش با اهتمام آقای احمد گلچین معانی.

۵- مطلع الشمس تالیف محمد حسن خان مراعی ملقب به صنیع الدوله و

اعتضاد السلطنه (متوفی در تهران سال ۱۸۹۶ م) در ذکر شهرها و فضلا و معارف حراسان.

چاپ تهران ۳-۱۳۰۱

۶- حقایق الانوار پارسی تالیف عبدالرراق دبلی آدرمایجانی متخلص

به ممتون (متوفی در ۱۳۴۳ هـ) در ذکر شعرای عرب و عجم و حل معصلات اشعار آنان و

مشآت و مطارحات و فصاحت و بلاغت اقوال و سیاست ملوک و آداب و در را و غیره در

۲۳ حدیقه

۷- ریاض الجنه تالیف میرزا حسن حسینی ربوری متخلص به قانی سال ۱۲۱۶ هـ

در یک مقدمه و هشت روضه و یک حاتمه مانند دائرة المعارفی است از عهد مؤلف.

روضه های رابع و خامس و سادس و سابع آن اختصاص دارد بدکر علما و حکما و

و شعرا و ویرا و آثار و اشعارشان

۸- آثار محجم تالیف محمد بصیر میرزا فرصب حسینی شیرازی (متوفی در

سال ۱۳۳۹ هـ) سال ۳-۱۳۱۰ هـ در ذکر حیراتی و تاریخ و عرفا و حکما

فصحا و محتهدین فارس چاپ بمبئی ۱۳۱۴ هـ و ۱۳۵۳ هـ

۹. **عوالم الاسرار فی غرایب الاسفار** تالیف عبدالکریم بن محمود قاضی معروف به قاضی اختیار در شرح مسافرتهای مؤلف به نقاط مختلف ماوراءالنهر و خراسان یادکر صوفیه و شعرا و فضلا در بحارا در زمان مؤلف. آغاز تالیف در سال ۱۰۰۹ هـ - نسخه اته ۱۷۲۳ (استوری ح ۱ ص ۱۱۱۶)

حصه هشتم

فهرست کتب تاریخ که در آن صنفاً ذکر شعرا هم آمده است

الف- کتب تاریخ که در هندو پاکستان تألیف شده است

۱- تاریخ سلطان محمد قطب‌شاه تألیف (۹) بسال ۱۰۲۶هـ

۲- تاریخ قطب شاهی تألیف قادرخان منشی بیدری بسال ۱۲۴۵هـ

۳- گلشن ابراهیمی (تاریخ فرشته) تألیف محمد قاسم فرشته هندوشاه

استرآبادی بسال ۱۰۱۵هـ چاپ‌هد

۴- طبقات اکبری تألیف نظام‌الدین احمد هروی بسال ۱۰۰۱-۲هـ مشتمل

برد کر ۸۱ شاعر رمان اکبر شاه چاپ لکهنو ۱۸۷۰م و ۱۸۷۵م و کلکته ۱۹۱۳م.

۵- منتخب التواریخ تألیف عبدالقادر بدایونی مشتمل بر ذکر ۱۶۶ شاعر

رمان اکبر شاه (جلد سوم درد کر علما و فقرا و شعرا). چاپ اجمن آسیائی بنگال

کلکته

۶- آئین اکبری (اصلا دفتر سوم اکبر نامد) تألیف شیخ ابوالفضل علامی.

مشتمل بر پنج دفتر- دفتر دوم آن درد کر فصلا و شعرا ی زمان اکبر شاه است. چاپ لکهنو

۱۸۶۹ و ۱۸۸۲ و ۱۸۹۳م و کلکته ۲۷-۱۸۶۷م.

۷- اکبر نامه تألیف ابوالفضل علامی. چاپ کلکته ۱۸۷۷م